

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Valence a klasifikace 100 vybraných nejfrekventovanějších
čínských sloves**

Valency and Classification of 100 Most Chosen Frequent Chinese Verbs

OLOMOUC 2016 Barbora Polášková

vedoucí diplomové práce: Doc. Mgr. David Uher, PhD.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité
prameny a literaturu.

Olomouc, 21. 6. 2016

Podpis: .....

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Barbora Polášková
Název fakulty a katedry:	Filozofická fakulta, Katedra asijských studií
Název práce:	Valence a klasifikace 100 vybraných nejfrekvetnovanějších čínských sloves
Vedoucí práce:	Doc. Mgr. David Uher, PhD.
Klíčová slova:	čínština, čínská slovesa, kolokace, tranzitivita
Souhrn práce:	Počet stran: 81 Počet znaků: 111 855 Počet titulů použité literatury: 22

Cílem této diplomové práce je vytvoření přehledného slovníku kolokací 100 vybraných nejčastěji používaných dvouslabičných čínských sloves, jejich rozřazení do tří skupin podle tranzitivity a překlad daných kolokací do češtiny. Závěry vyplývající z rozdělení 100 sloves podle tranzitivity jasně potvrzují téměř trojnásobnou převahu tranzitivních sloves nad intranzitivními.

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. Davidu Uhrovi, PhD za odborné vedení mé diplomové práce, jakož i za jeho shovívavost a vstřícný přístup nejen po čas vznikání této práce, ale i během celého mého studia na Katedře asijských studií v Olomouci. Děkuji rovněž své rodině, partnerovi, přátelům a v neposlední řadě také spolužákům z čínské filologie za velkou motivaci a podporu, bez níž by tato práce nikdy nevznikla.

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ	7
EDIČNÍ POZNÁMKA	8
1 ÚVOD	9
2 MATERIÁLY A METODY	10
3 ČÁST TEORETICKÁ	11
3.1 Valence 配价 pèijià.....	11
3.2 Syntaktická klasifikace čínských sloves podle tranzitivity 及物性 jíwùxìng.....	11
3.3 Předmět tranzitivních sloves.....	14
3.4 Struktura hesla	15
4 ČÁST PRAKTICKÁ	17
4.1 Tranzitivní slovesa	17
4.2 Intransitivní slovesa.....	61
4.3 Slovesa tranzitivní a intransitivní.....	73
5 ZÁVĚR	76
6 RESUMÉ V ANGLICKÉM JAZYCE.....	78
7 SEZNAM LITERATURY	79

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ

《I》	intransitivní sloveso
N	podstatné jméno (zkratka z anglického <i>noun</i>)
(NUM.)	numerativ (jmenný, slovesný)
prep	předložka (zkratka z anglického <i>preposition</i>)
PU	(přísluvečné) určení
Pvl.	přívlastek
《T》	tranzitivní sloveso
V	sloveso (zkratka z anglického <i>verb</i>)
¶	odděluje jednotlivé kolokace stejné kolokační struktury
¶¶	odděluje kolokace rozdílné kolokační struktury a odděluje také kolokace od příkladových vět
/	odděluje synonymní výrazy v překladu kolokací do češtiny

EDIČNÍ POZNÁMKA

Text v čínském jazyce píši ve zjednodušených čínských znacích 简体字 jiǎntǐzì. Pro zápis čínských sloves do latinky používám čínskou standardní transkripci pinyin 拼音 pīnyīn s tónovými značkami, kterou v této práci pro větší přehlednost rozlišuji od ostatního textu fontem Courier New.

Čínský znak 覆 fù ve slově 反覆 fǎnfù *opětovně/znovu a znovu*, vyskytující se v práci celkem pětkrát, ponechávám v této podobě z toho důvodu, že se takto objevuje v *Kolokačním slovníku moderní čínštiny* 《现代汉语搭配词典》*Xiàndài Hànyǔ Dāpèi Cídiǎn*, přestože se dnes již píše zjednodušeně jako 复.

1 ÚVOD

Sloveso je nejdůležitějším a zároveň nejproblematictějším slovním druhem každého jazyka. Sloveso/přísudek tvoří jádro výpovědi, a proto je mu třeba věnovat nejvyšší pozornost. Z toho důvodu se budu v této práci zabývat právě čínskými slovesy a jejich kolokacemi.

Kolokace, nebo též spojení slov 词语搭配 *cíyǔ dāpèi*, je „smysluplné spojení slov/lexémů, resp. lexikální syntagma, zvl. v podobě víceslovných pojmenování, jehož vznik je podmíněn jejich vzájemnou kolokabilitou¹, a tedy i kompatibilitou².“³ I pro rodilého mluvčího může být problém správně používat kolokace. Někdy kolokace používáme racionálně, jindy zase naopak nelze výběr vhodného kolokátu⁴ racionálně zdůvodnit, například říkáme *v Čechách*, ale *na Moravě*. Existují i kolokace ustálené, neměnné, jako například *nechat (někoho) na holičkách*, kde slovo *holičky* se samostatně nikde jinde v češtině neobjevuje. V čínštině je problematika kolokací sloves stěžejním tématem výuky čínštiny pro cizince. Mnoho času je při výuce věnováno právě výkladu rozdílů mezi slovesy podobného významu a studiu jejich kolokací. Typickým příkladem jsou například slovesa 帮助 *bāngzhù* a 帮忙 *bāngmáng* s významem *pomáhat* nebo slovesa 保护 *bǎohù* a 保卫 *bǎowèi* s významem *bránit, chránit, střežit*, jejichž užití může činit nerodilým mluvčím problémy.

V této práci se budu věnovat právě problematice kolokací čínských sloves. U vybrané stovky dvouslabičných čínských sloves dohledám kolokace v *Kolokačním slovníku moderní čínštiny* 《现代汉语搭配词典》 *Xiàndài Hànyǔ Dāpèi Cídiǎn* z roku 1999. U sloves dále provedu syntaktickou klasifikaci podle jejich tranzitivity a následně je v abecedním pořadí rozdělím do skupin. Výsledkem této práce bude ucelený přehled kolokací sta dvouslabičných čínských sloves přeložených z čínštiny do češtiny.

---

¹ Kolokabilita = kombinatorická schopnost, syntagmatický potenciál slova (ČERMÁK 2006: 11).

² Kompatibilita = sémantická slučitelnost. Např. spojení ~~zuřivě spí~~ kompatibilní není, avšak *klidně spí* kompatibilní je a je tedy i kolokací. (ČERMÁK 2006: 11).

³ ČERMÁK 2006: 11.

⁴ Kolokát = komponent dané kolokace družící se k výchozímu slovu. (ČERMÁK 2006: 11).

2 MATERIÁLY A METODY

Praktickou a stěžejní část této práce tvoří celkem 100 čínských dvojslabičných sloves a jejich kolokací. Při výběru těchto sloves jsem postupovala následovně: v příručce *Vocabulaire de base du Chinois moderne* Yvonne André, která čínská slovesa jednoslabičná i víceslabičná dělí do patnácti skupin podle toho, jakou částí těla či v jaké oblasti lidské činnosti jsou vykonávána, jsem vybrala těch prvních 100 dvojslabičných sloves (ze skupin 1–8), jejichž kolokace bylo zároveň možno vyhledat v *Kolokačním slovníku moderní čínštiny* 《现代汉语搭配词典》*Xiàndài Hànyǔ Dāpèi Cídiǎn*. Tyto kolokace jsem vypsala v čínštině a přeložila do češtiny. K překladu z čínštiny do češtiny jsem používala *Nový česko-čínský slovník, Čínsko-český, česko-čínský slovník* Jaromíra Vochaly, *Slovník moderní čínštiny* 《现代汉语词典》*Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn*, *Učební slovník jazyka čínského I-VI* Oldřicha Švarného, dvou internetových slovníků *iciba* a *mdbg* a mobilní aplikace *Pleco*. V případě náročnějších čtyřznakových spojení jsem nahlédla také do *Slovníku čínských chengyu* 《汉语成语学习词典》*Hànyǔ Chéngyǔ Xuéxí Cídiǎn*. Překlady z čínštiny do češtiny za použití internetových či mobilních slovníků bylo rovněž nutné přeložit z angličtiny, k čemuž mi posloužil *Anglicko-český, česko-anglický slovník* Josefa Fronka. Nejasnosti v překladu z angličtiny do češtiny a z čínštiny do češtiny jsem konzultovala s rodilými mluvčími. Co se týče formy a struktury hesel, za vzor mi posloužila *Příručka japonských sloves* Davida Labuse a Harumiho Yamady.

Jako druhý krok jsem daná slovesa rozdělila abecedně do tří skupin podle tranzitivity na slovesa tranzitivní, intransitivní a slovesa s dvěma a více významy, z nichž každý význam je jiné tranzitivity.

3 ČÁST TEORETICKÁ

3.1 Valence 配价 pèijià

Pojem valence, používaný nejprve v chemii, byl do lingvistiky zaveden francouzským syntaktikem Lucienem Tesnièreem (1893-1954), který jím označil „schopnost slovesa vázat k sobě určitý počet jazykových elementů.“ „[Valence] je [...] tedy schopnost slova na sebe vázat určitý počet jiných, syntakticky závislých jednotek.“⁵ Důležitá je těsnost valenčních pozic, které mohou být buď obligatorní, což jsou pozice, které musí být obsazeny, nebo potenciální/fakultativní, tedy pozice, které obsazeny být nemusí. Neobsazením obligatorní valenční pozice by vznikla neúplná či defektní věta.⁶

3.2 Syntaktická klasifikace čínských sloves podle tranzitivity 及物性 jíwùxìng

Čínská slovesa lze stejně jako v češtině rozdělit do dvou skupin na slovesa tranzitivní neboli přechodná 及物动词 jíwù dòngcí a intranzitivní neboli nepřechodná 不及物动词 bù jíwù dòngcí. Tranzitivní slovesa jsou ta, která se pojí s předmětem, a to buď s jedním 单及物动词 dān jíwù dòngcí, nebo se dvěma 双及物动词 shuāng jíwù dòngcí - přímým a nepřímým – což je případ sloves jako jsou například 给 gěi *dát někomu něco*, 还 huán *vrátit někomu něco*, 送 sòng *darovat někomu něco*, 寄 jì *poslat někomu něco*, 借 jiè *půjčit někomu něco*, 教 jiāo *vyučovat někoho něčemu* a dalších. Intranzitivní slovesa naopak předmět nepřibírají. Příkladem může být jednoslabičné sloveso 哭 kū *plakat* nebo dvouslabičné 休息 xiūxi *odpočívat*.⁷

Následující přehled vysvětluje, jaká větná schémata mohou slovesa tranzitivní a intranzitivní tvořit.

---

⁵ LOPATKOVÁ 2008: 7.

⁶ GREPL 1998: 46.

⁷ ŠVARNÝ 2014: 45.

Intranzitivní slovesa

I. Jednovalenční intranzitivní slovesa 一元不及物动词 yī yuán bù jíwù dòngcí

Intranzitivních sloves tohoto druhu je většina. Mohou nabrat pouze jeden komponent jmenné povahy na pozici subjektu. Větné schéma **N + V**.

我渴了。 *Mám žízeň.*

我辞职了。 *Dal jsem výpověď.*

II. Dvouvalenční intranzitivní slovesa 二元不及物动词 èr yuán bù jíwù dòngcí

Slovesa tohoto druhu mohou tvořit větná schémata těchto třech typů:

a) Větné schéma **N1 + prepN2 + V**, kde nejběžnějšími předložkami mohou být především 和 hé, 跟 gēn, 与 yǔ, 同 tóng, 向 xiàng, 对 duì, 为 wèi, 给 gěi a další.

我们与他合作。 *Spolupracujeme s ním.*

我向他道歉。 *Omluvil jsem se mu.*

b) Větné schéma **N1 + V + prepN2** s nejčastěji používanými předložkami 于 yú, 为 wèi, 在 zài a dalšími.

他就业于一所大学。 *Získal práci na jedné univerzitě.*

甲骨文演变为篆书。 *Jiaguwen (náписy na kostech a želvích krunýřích) se vyvinuly v zhuanshu (pečetní písmo).*

c) Větné schéma **N1 + N2 + V**.

这件事我包半办。 *O tuhle věc se postarám.*

这件事我踌躇了好久。 *Nad toto věci jsem váhal dlouho.*

III. Trojvalenční intranzitivní slovesa 三元不及物动词 sān yuán bù jíwù dòngcí

Sloves tohoto druhu je velmi málo. Větné schéma **N1 + prepN2 + V + 为 N3**.

我被大家公认为最优秀的作家。 *Byl jsem všemi veřejně uznán za nejlepšího autora.*

Tranzitivní slovesa

- I. Dvouvalenční tranzitivní slovesa** 二元及物动词 èr yuán jíwù dòngcí
Většina sloves tohoto druhu jsou slovesa tranzitivní. Větné schéma **N1 + V + N2 (V)**.

我交了几个新朋友。 *Udělal jsem si pár nových kamarádů.*
他唱了一首歌。 *Zazpíval (jednu) písničku.*

- II. Trojvalenční tranzitivní slovesa** 三元及物动词 sān yuán jíwù dòngcí
Slovesa tohoto druhu mohou tvořit větná schémata těchto dvou typů:

a) Větné schéma **N1 + V + N2 + N3 (V)**. Jedná se o slovesa tranzitivní s dvojným předmětem 双宾语的动词 shuāng bīnyǔ de dòngcí.

我叫他叔叔。 *Říkám mu strýčku.*
我欠你一百块钱。 *Dlužím ti 100 yuanů.*

b) Větné schéma **N1 + prepN2 + V + N3**, kde předložkami bývají nejčastěji 向 xiàng, 把 bǎ, 用 yòng, 给 gěi, 跟 gēn, 和 hé a další.

我把学校当成了自己的家。 *Svou školu beru jako/považuji za svůj domov.*
我跟他商量过这件事。 *Prodiskutoval/probral jsem s ním tu záležitost.*

Převahu tranzitivních sloves nad slovesy intranzitivními v čínštině potvrzují i výsledky *Studie klasifikace tranzitivních a intranzitivních sloves* 《及物动词与不及物动词分类考察》 *Jíwù Dòngcí Yǔ Bù Jíwù Dòngcí Fēnlèi Kǎochá* Pekingské univerzity publikované v roce 2001, která zkoumala 5096 čínských sloves, jež posléze rozdělila do skupin podle tranzitivity. Výsledkem je, že 3460 (67,9 %) z těchto

5096 sloves spadá do kategorie sloves tranzitivních, 1012 (19,9 %) do sloves intransitivních a 624 (12,2 %) jsou slovesa zároveň tranzitivní i intransitivní.⁸ Ve své práci jsem provedla podobné rozdělení sloves do výše zmíněných tří kategorií – ze 100 čínských dvojslabičných sloves je 71 tranzitivních, 25 intransitivních a 4 slovesa, které mají dva až tři významy odlišných tranzitivit.

3.3 Předmět tranzitivních sloves

Čínská věta má na rozdíl od české věty pevný pořádek slov: podmět 主语 zhǔyǔ – přísudek 谓语 wèiyǔ či sloveso – předmět 宾语 bīnyǔ a větné členy jsou v čínské větě určovány pozičně, tedy svým postavením.⁹ *Slovník použití čínských sloves* 《汉语动词用法词典》 *Hànyǔ Dòngcí Yòngfǎ Cídiǎn* nabízí následující výčet pěti druhů předmětu, které může tranzitivní sloveso přijímat:

- a. **Předmět jmenný** 名次宾语 míngcí bīnyǔ, zkráceně 名宾 míngbīn zahrnuje podstatná jména, zájmena, místní slova, časová slova i slovní spojení na jmenné bázi.
穿衣服 *oblékat si/nosit oblečení*, 买东西 *kupovat věci*, 住旅馆 *být ubytovaný v hotelu*, 来了几个人 *přišlo několik lidí*
- b. **Dvojitý předmět** 双宾语 shuāng bīnyǔ, 双宾 zkráceně shuāngbīn, což je právě případ sloves přibírajících dva předměty – přímý a nepřímý.
老师给我一个任务 *učitel mi dal úkol*, 告诉你一件喜事 *řeknu ti jednu šťastnou zprávu*, 送你一本书 *dávám ti knihu*
- c. **Předmět slovesný** 动词宾语 dòngcí bīnyǔ, zkráceně 动宾 dòngbīn
南方人爱吃大米 *Jižané milují (jíst) rýži*, 帮助克服困难 *pomáhat překonat obtíže*, 你去检查检查最近出没出毛病 *běž zkontrolovat, jestli tam v poslední době nedošlo k chybě/závadě*
- d. **Předmět tvořený přídavným jménem** 形容词宾语 xíngróng bīnyǔ, zkráceně 形宾 xíngbīn

---

⁸ WANG 2001: 19-24.

⁹ ŠVARNÝ 2001: 79.

爱干净 *mít rád čistotu*, 感到很舒服 *cítit se dobře/pohodlně*

- e. **Předmět tvořený větou** 小句宾语 xiǎo jù bīnyǔ, zkráceně 小句宾
xiǎojùbīn

学校决定大家都穿校服 *škola rozhodla, že budou všichni nosit školní uniformy*

我看看你得了什么病 *podívám se, co jsi dostal za nemoc*

3.4 Struktura hesla

Každé heslo praktické části této práce se skládá z následujících tří částí:

Záhlaví hesla

Záhlaví hesla obsahuje pořadové číslo slovesa (1-100), vedle něhož na stejném řádku následuje přepis daného čínského slovesa do latinky za použití čínské abecedy pinyin s tónovými značkami a nakonec následuje i znaková podoba slovesa zapsaného ve zjednodušených znacích.

Významová rovina

Významová rovina obsahuje kurzívou psaný překlad významu čínského slovesa do češtiny v jeho nedokonavém tvaru (a to z toho důvodu, že nemodifikovaná čínská slovesa chápeme jako nedokonavá. V některých případech neexistuje nedokonavý tvar slovesa, proto jsem uvedla jeho dokonavý tvar.) Jelikož některá slovesa nabývají i jmenného významu, pro větší přehlednost odděluji jednotlivé významy čárkou pokud se jedná o slovesa a středníkem pokud jde o adjektivum či substantivum.

Příklady kolokací, popř. doplněné jednou či více příkladovými větami

Všechny kolokace každého slovesa pocházejí z *Kolokačního slovníku moderní čínštiny* 《现代汉语搭配词典》*Xiàndài Hànyǔ Dāpèi Cídiǎn* z roku 1999.

Znakem pro konec řádku (¶) oddělují jednotlivé kolokace stejné kolokační struktury, zdvojeným znakem (¶¶) pak oddělují rozdílné kolokační struktury a také kolokace od příkladových vět.

4 ČÁST PRAKTICKÁ

4.1 Tranzitivní slovesa

1 ānwèi 安慰

1 útěcha

寻求安慰 hledat útěchu ¶ 得到安慰 dostávat (se) útěchy, nacházet útěchu v něčem, být utěšen ¶ 感到安慰 utěšit se něčím, pocíťovat útěchu ¶¶ 很大的安慰 velká útěcha ¶ 莫大的安慰 největší útěcha ¶ 知人知心的安慰 útěcha člověka, jehož situaci známe a proto ho můžeme utěšit ¶¶ 心中安慰了不少 být utěšený/povzbuzený ¶ 心中安慰了许多 být utěšený/povzbuzený

2 těšit, utěšovat, uklidňovat, poskytovat útěchu

安慰病人 utěšovat nemocné ¶ 安慰伤员 utěšovat zraněné ¶ 安慰老人 utěšovat staré lidi ¶ 安慰残疾人 utěšovat postižené ¶¶ 安慰几句 poskytnout pár slov útěchy ¶¶ 百般地安慰 utěšovat všemi možnými způsoby ¶ 耐心地安慰 trpělivě utěšovat ¶ 细言细语地安慰 utěšovat milými slovy ¶ 细声细气地安慰 tichým hlasem utěšovat ¶ 好言好语地安慰 utěšovat milými slovy ¶ 体贴入微地安慰 velmi ohleduplně utěšovat ¶¶ 她正在哭呢，你快去安慰安慰她吧！ Ona pláče, běž ji honem utěšit.

2 bāngzhù 帮助

pomáhat, být nápomocen; pomoc

帮助幼小同学 pomáhat mladším spolužákům ¶ 帮助弱小民族 pomáhat malým a slabým národům ¶ 帮助灾民 pomáhat obětem přírodních katastrof ¶ 帮助老人 pomáhat starým lidem ¶ 帮助残疾人 pomáhat postiženým/handicapovaným osobám ¶¶ 帮助同学复习功课 pomáhat spolužákovi s opakováním učiva ¶ 帮助母亲做家务 pomáhat matce s úklidem/domácími pracemi ¶ 帮助大家解决问题 pomáhat všem vyřešit problémy ¶¶ 互相帮助 vzájemně si pomáhat, vzájemná pomoc ¶¶ 及时帮助 včasná pomoc, včas pomoci

¶¶ 友好帮助 přátelská pomoc ¶ 热诚帮助 laskavá pomoc ¶ 积极帮助 aktivní pomoc ¶
 主动帮助 aktivní/iniciativní pomoc ¶ 尽力帮助 pomoci ze všech sil ¶ 鼎力帮助 tisíceré
 díky za pomoc ¶ 竭诚帮助 pomoc z celého srdce, bezvýhradná pomoc ¶¶ 在经济上帮助
 pomáhat po stránce ekonomické/finanční ¶ 从思想上帮助 pomáhat po ideologické
 stránce ¶ 在学习方面帮助 pomáhat po studijní stránce ¶ 从生活方面帮助 pomáhat z
 hlediska životního ¶¶ 乐意帮助 rád pomoci, s radostí pomoci ¶ 愿意帮助 být ochoten
 pomoci ¶¶ 请求帮助 žádat o pomoc ¶ 给予帮助 poskytovat pomoc ¶ 取得帮助 obdržet
 pomoc ¶ 拒绝帮助 odmítat pomoci, odmítat pomoc ¶¶ 心甘情愿地帮助 být velice
 ochoten pomoci ¶ 诚心诚意地帮助 vroucně a upřímně pomáhat ¶ 尽心尽意地帮助
 snažit se pomoci ze všech sil ¶ 不遗余力地帮助 snažit se pomoci ze všech sil ¶¶ 高年
 级的学生应该帮助低年级的学生。Studenti vyšších ročníků mají pomáhat studentům
 z nižších ročníků. ¶ 他们不原意接受任何人的帮助。Nechtějí od nikoho přijmout
 pomoc.

3 bǎochí 保持

udržovat, držet, zachovávat

保持水土 zachovávat půdu, zadržovat vodu a chránit půdu proti erozi (funkce
 rostlin/stromů) ¶ 保持湿度 udržovat vlhkost ¶ 保持温度 udržovat teplotu ¶ 保持整洁
 udržovat čistotu a pořádek ¶ 保持原状 zachovávat v původním stavu ¶ 保持青春
 uchovávat si mládí ¶ 保持关系 udržovat vztahy ¶ 保持联系 udržovat kontakty, zůstat
 v kontaktu s někým ¶ 保持友谊 udržovat přátelství ¶ 保持尊严 zachovávat si důstojnost
 ¶ 保持荣誉 zachovávat si čest ¶ 保持团结 zachovávat jednotu/solidarititu ¶ 保持好感
 zachovávat/udržovat si dobrý dojem z něčeho/někoho ¶ 保持和气 udržovat
 harmonii/přátelství ¶ 保持距离 zachovávat odstup ¶ 保持警惕 zachovávat bdělost ¶ 保
 持镇静 zachovávat klid/rozhodu/chladnou hlavu ¶ 保持沉默 zachovávat ticho/mlčení ¶
 保持肃静 zachovávat uctivé ticho ¶ 保持清醒的头脑 zachovávat si střízlivou hlavu ¶ 保
 持原有的风格 zachovávat původní styl ¶ 保持平易近人的作风 zachovávat přívětivé
 (a přátelské) způsoby ¶ 保持一贯的传统 zachovávat pevné tradice ¶ 保持良好的势头
 udržovat dobrý spád/rychlost ¶ 保持不败的纪录 držet nepřekonaný rekord ¶¶ 保持多年

udržovat mnoho let ¶ 保持到现在 udržet/zachovat až do teď ¶¶ 长久保持 stále/trvale udržovat/zachovávat ¶ 永远保持 navždy/navěky udržet/zachovat ¶ 永久保持 trvale/dlouhodobě udržovat/zachovávat ¶ 终身保持 celoživotně/po celý život udržovat/zachovávat ¶ 始终保持 udržovat/zachovávat od začátku do konce ¶ 继续保持 pokračovat v udržování/zachovávání ¶ 一直保持 stále/nepřetržitě/po celou dobu udržovat/zachovávat ¶¶ 仍然保持 nadále udržovat/zachovávat ¶ 依旧保持 udržovat/zachovávat jako dříve ¶¶ 竭力保持 udržovat/zachovávat ze všech sil ¶ 努力保持 usilovně udržovat/zachovávat ¶ 全力保持 udržovat/zachovávat ze všech sil ¶ 尽力保持 udržovat/zachovávat ze všech sil ¶¶ 应该保持 je třeba/měl by/muset udržovat/zachovávat ¶ 必须保持 je nutno udržovat/zachovávat ¶¶ 应该保持牙齿的情结。Je třeba udržovat čisté zuby (čistotu zubů).

4 bàogào 报告

1 ohlašovat, oznamovat, oznamovat (někomu něco), podávat zprávu (někomu o něčem), referovat

报告战况 ohlašovat válečnou situaci, podávat zprávu o válečné situaci/o situaci na bojišti ¶ 报告灾情 ohlašovat katastrofu, podávat zprávu o/referovat o katastrofě ¶ 报告会议宗旨 oznamovat/hlásit účel porady/schůze/konference ¶ 报告工作进程 hlásit pracovní proces/průběh práce ¶ 报告事故经过 hlásit průběh nehody, podávat zprávu o průběhu nehody ¶ 报告英雄事迹 podávat zprávu o/referovat o hrdinských činech ¶ 报告开支情况 nahlašovat/oznamovat stav výdajů ¶ 报告出席人数 nahlašovat počet zúčastněných ¶ 报告一个好消息 oznamovat dobrou zprávu ¶¶ 报告中央 hlásit ústředním orgánům/ústředí/centrále ¶ 报告首长 hlásit/podávat zprávu/referovat vedoucímu/vedení ¶ 报告领导 hlásit/podávat zprávu/referovat vedoucímu/vedení ¶ 报告上级 hlásit/podávat zprávu/referovat nadřízenému/nadřízeným ¶ 报告董事会 hlásit/podávat zprávu/referovat správní radě/představenstvu (společnosti)/dozorčí radě ¶ 立即报告 neprodleně/okamžitě ohlašovat/oznamovat/podávat zprávu ¶ 及时报告 včas ohlašovat/oznamovat/podávat

zprávu ¶ 火速报告 bleskově ohlašovat/oznamovat/podávat zprávu ¶¶ 侦察组把新的情况报告了指挥部。Zpravodajská skupina podala hlášení o nové situaci na velitelský štáb.

2 hlášení, zpráva, referát, přednáška

口头报告 ústní hlášení ¶ 书面报告 písemné hlášení ¶¶ 小报告 “malé hlášení“ (tajné hlášení nadřízenému orgánu o nedostacích a proviněních někoho jiného) ¶¶ 总结报告 shrnující zpráva ¶ 动员报告 povzbuzující řeč, motivační proslov/řeč ¶ 政治报告 politické hlášení ¶ 财政报告 finanční hlášení ¶ 科研报告 přednáška o vědeckém výzkumu ¶ 学术报告 akademická přednáška ¶ 气象报告 předpověď počasí ¶ 军事报告 vojenské hlášení ¶ 时事报告 zpráva o aktuálním dění ¶ 专题报告 referát/přednáška na speciální téma ¶¶ 作报告 přednášet o něčem, přednášet referát ¶ 写报告 sepisovat hlášení ¶ 打报告 sepisovat hlášení (na psacím stroji) ¶ 听报告 vyslechnout (si) hlášení/přednášku/referát ¶¶ 精采的报告 působivý referát/přednáška ¶ 生动的报告 názorný referát ¶ 动人的报告 dojemná přednáška ¶ 有趣的报告 zajímavý referát/přednáška ¶ 饶有风趣的报告 vtipný a zajímavý referát/přednáška ¶ 引人入胜的报告 úchvatný referát/přednáška ¶ 别开生面的报告 průlomová přednáška, referát/přednáška nabízející nový přístup k věci/pohled na věc ¶ 受人欢迎的报告 u lidí oblíbený/populární přednáška/referát ¶ 内容丰富的报告 obsahově bohatá přednáška/referát ¶ 乏味的报告 nezáživná přednáška ¶ 空洞无物的报告 bezobsažná přednáška ¶ 冗长的报告 rozvláčná přednáška/referát ¶ 长篇大论的报告 zdlouhavá přednáška/referát ¶ 长篇累牍的报告 zdlouhavý a jednotvárný referát ¶ 拖泥带水的报告 odbytý referát ¶ 简短的报告 stručný/krátký referát/přednáška ¶ 简明扼要的报告 stručný a výstižný referát/přednáška ¶ 条理清楚的报告 srozumitelný referát/přednáška ¶ 有条不紊的报告 souvislý a ucelený referát/přednáška ¶ 杂乱无章的报告 neuspořádaný/nesystematický referát/přednáška ¶ 不知所云的报告 nesrozumitelný referát/přednáška ¶ 感人肺腑的报告 dojmavý referát/přednáška ¶ 催人泪下的报告 emotivní/dojemný referát/přednáška ¶ 深入浅出的报告 srozumitelný a přístupný referát/přednáška, referát/přednáška vysvětlující složité srozumitelným způsobem ¶¶ 报告的题目 téma přednášky/referátu ¶ 报告的内容 obsah přednášky/referátu ¶ 报告的精

神 podstata referátu/přednášky/hlášení ¶¶ 背后打小报告 (za zády, tajně) na někoho donášet/někoho udat, (hovor.) na někoho něco práskat/bonzovat

5 bǎohù 保护

střežit, ochraňovat, chránit, uchovávat, být záštitou (někomu/něčemu); ochrana

保护视力 chránit zrak ¶ 保护眼睛 chránit oči ¶ 保护身体 chránit (své) zdraví ¶ 保护老人 chránit staré lidi ¶ 保护妇孺 chránit ženy a děti ¶ 保护鱼苗 chránit potěr (mladé rybky) ¶ 保护森林 chránit lesy ¶ 保护文物 chránit kulturní památky ¶ 保护生产 chránit výrobu ¶ 保护现场 zachovávat místo činu či nehody nedotknuté/neporušené, střežit místo činu, chránit pracoviště ¶ 保护野生动物 chránit volně žijící živočichy ¶ 保护自然资源 chránit přírodní zdroje ¶ 保护社会治安 udržovat veřejný pořádek ¶ 保护环境卫生 zachovávat čistotu prostředí ¶ 保护人民财产 chránit majetek lidu ¶ 保护生命安全 zajišťovat bezpečný život ¶ 保护国家利益 chránit státní zájmy ¶ 保护人民政权 chránit lidovou vládu ¶ 保护知识产权 chránit práva duševního vlastnictví ¶ 保护工作热情 uchovávat si pracovní nadšení ¶ 保护群众的积极性 zachovávat aktivitu/činnost mas ¶¶ 保护人 poručník ¶ 保护鸟 chránění ptáci ¶ 保护色 ochranné zbarvení (mimikry) ¶ 保护国 protektorát ¶¶ 劳动保护 ochrana práce ¶ 医疗保护 lékařská ochrana ¶ 法律保护 právní ochrana ¶ 环境保护 ochrana životního prostředí ¶¶ 武力保护 vojenská ochrana ¶¶ 全力保护 ze všech sil chránit/ochraňovat/střežit/uchovávat ¶ 自我保护 sebezáchova/sebeobrana ¶¶ 军警保护 pod ochranou vojenské policie ¶ 国家保护 státní ochrana/pod ochranou státu ¶¶ 加以保护 střežit/chránit/ochraňovat ¶ 严加保护 přísně chránit/střežit ¶ 请求保护 žádat o ochranu ¶ 受到保护 získávat ochranu, dostávat se (někomu) ochrany ¶ 获得保护 získávat ochranu, dosahovat ochrany ¶¶ 保护的意识 povědomí o ochraně ¶ 保护的办办法 způsob ochrany, ochranná metoda ¶ 保护的措施 ochranné opatření ¶¶ 保护得安安全全 bezpečně chránit/uchovávat ¶ 保护得万 (百) 无一失 naprosto bezpečně/bez nejmenšího rizika chránit ¶¶ 人民的军队是保护人民的利益的。Lidová armáda chrání zájmy lidu. ¶ 你应该保护你的眼睛，不要再灯光暗的地方看书。Musíš si chránit oči, nesmíš si číst při špatném světle.

6 bǎowèi 保卫

chránit, bránit, střežit

保卫祖国 bránit vlast ¶ 保卫家乡 bránit rodný kraj/domov ¶ 保卫江山 chránit krajinu ¶ 保卫边疆 střežit pohraničí ¶ 保卫国境 chránit území státu/státní hranice ¶ 保卫首都 bránit hlavní město ¶ 保卫国土 bránit území státu ¶ 保卫领海 chránit teritoriální/výsostné vody (státu) ¶ 保卫领空 chránit výsostný vzdušný prostor (státu) ¶ 保卫人民政权 bránit lidovou vládu ¶ 保卫世界和平 chránit světový mír ¶¶ 保卫战 obranná válka ¶ 保卫人员 ochranka ¶ 保卫措施 ochranná opatření ¶¶ 誓死保卫 přísahat bojovat při obraně něčeho i za cenu smrti, být odhodlán/připraven položit život za obranu něčeho (např. vlasti) ¶ 拼死保卫 riskovat život za obranu něčeho ¶ 坚决保卫 tvrdě/odhodlaně bránit ¶ 奋起保卫 povstat k obraně ¶ 齐心保卫 jednomyslně bránit ¶ 合力保卫 spojovat síly k obraně ¶ 英勇保卫 hrdinně/udatně bránit ¶ 勇敢保卫 odvážně/statečně bránit

7 bōxuē 剥削

vykořisťovat; vykořisťovatelský; vykořisťování

剥削剩余价值 vykořisťovat nadhodnotu ¶ 剥削别人的劳动力 vykořisťovat cizí pracovní sílu ¶¶ 剥削劳动人民 vykořisťovat pracující (lid) ¶ 剥削农民 vykořisťovat rolníky ¶ 剥削工人 vykořisťovat dělníky ¶ 剥削店员 vykořisťovat prodavače/úředníky ¶¶ 剥削阶级 vykořisťovatelská třída ¶ 剥削本性 vykořisťovatelský charakter ¶¶ 剥削收入 příjmy z vykořisťování ¶¶ 残酷剥削 krutě vykořisťovat, kruté vykořisťování ¶ 残忍剥削 nelítostně vykořisťovat, nelítostné vykořisťování ¶¶ 被剥削 být vykořisťován ¶¶ 剥削了大笔钱财 obrat/připravit někoho o velkou sumu peněz ¶ 剥削了一辈子 vykořisťovat (po) celý život ¶¶ 被剥削得一无所有 být obrán/připraven úplně o všechno ¶ 被剥削得一贫如洗 být obrán do poslední koruny ¶ 被剥削得身无长物 být obrán/připraven o vše krom základních životních potřeb ¶ 被剥削得别(一)无长物 být obrán/připraven o vše ¶ 被剥削得家徒四壁 být obrán/připraven úplně o všechno (dosl. mít v domě jen 4 holé zdi) ¶ 被剥削得债台高筑 být obrán tak, že se topí v dlužích/je

zadlužený/je až po uši v dluzích ¶¶ 人剥削人的现象 fenomén vykořisťování člověka
člověkem ¶ 人剥削人的社会 vykořisťovatelská společnost ¶¶ 再也不能容许任何人剥
削我们了。 Už nelze nikomu dovolit, aby nás vykořisťoval. ¶ 资本家对工人的剥削是
无情的。 Kapitalisté nemilosrdně vykořisťují dělníky.

8 bǔchōng 补充

doplňovat; doplňující; doplnění, doplněk

补充人员 doplňovat stavy (zaměstnanců) ¶ 补充兵员 doplňovat vojáky (ze zálohy),
nahrazovat ztráty (vojenské) ¶ 补充设备 doplňovat vybavení ¶ 补充给养 doplňovat
zásoby (potravin) ¶ 补充弹药 doplňovat munici ¶ 补充军需 doplňovat vojenský
materiál/vojenské dodávky ¶¶ 补充几句话 poznamenávat/dodávat několik slov ¶ 补充
两条意见 doplňovat/mít ještě dvě připomínky ¶ 补充几条注意事项 doplnit několik
bodů zasluhujících pozornost ¶ 补充新鲜血液 doplňovat čerstvou krev (čínská medicína)
¶ 补充新的内容 doplňovat nový obsah ¶¶ 补充说明 doplňující vysvětlení ¶ 补充条款
doplňující článek (zákona, smlouvy apod.) ¶ 补充决议 doplňující usnesení ¶ 补充任务
doplňující úkol, doplňovací úloha ¶ 补充教材 doplňující výukový materiál ¶ 补充资料
doplňující údaje/informace ¶¶ 大力补充 energicky/všemožně doplňovat ¶ 全面补充
všestranně doplňovat ¶¶ 得到补充 dosáhnout doplnění ¶¶ 足够的补充 dostačující
doplnění ¶ 大量的补充 doplnění ve velkém množství ¶ 少量的补充 doplnění v malém
množství ¶ 适当的补充 vhodné/náležitě doplnění ¶¶ 军队非常需要补充弹药。 Armáda
nutně potřebuje doplnit munici. ¶ 现在已经晚了, 你没有说完的话下次补充吧。 Teď
je už pozdě, to, cos nestihl říct, dopovíš příště. ¶ 我还有一个补充: 请把地址写清楚了。
Mám ještě jednu poznámku: napiště, prosím, adresu zřetelně.

9 cānguān 参观

navštěvovat (nějaké místo za účelem prohlídky), prohlížet (si), být (někde) na exkurzi

参观城市 navštěvovat město ¶ 参观农村 navštěvovat vesnici ¶ 参观工厂 být na exkurzi v továrně ¶ 参观学校 být na exkurzi ve škole ¶ 参观矿山 být na exkurzi v dole ¶ 参观港口 navštěvovat přístav ¶ 参观沿海地区 navštěvovat pobřežní oblasti ¶ 参观博物馆 navštěvovat muzeum ¶ 参观纪念馆 navštěvovat památník ¶ 参观展览会 navštěvovat/prohlížet si výstavu ¶ 参观名胜古迹 navštěvovat/prohlížet si historické památky/pamětihodnosti ¶¶ 参观游览 navštěvovat pamětihodnosti, jít na prohlídku památek ¶ 参观访问 navštěvovat něco, prohlížet si někde ¶¶ 参观表演 navštěvovat představení ¶ 参观演习 navštěvovat vojenské cvičení ¶¶ 参观活动 exkurze ¶¶ 出国参观 jet do zahraničí na exkurzi ¶ 实地参观 návštěva místa ¶¶ 组织参观 organizovat návštěvu ¶ 安排参观 plánovat/organizovat/pořádat návštěvu ¶ 筹备参观 připravovat návštěvu ¶ 准备参观 připravovat návštěvu, chystat se navštívit ¶ 计划参观 plánovat návštěvu ¶ 欢迎参观 vítat/vítejte (při návštěvě) ¶ 谢绝参观 s díky/zdvořile odmítnout návštěvu ¶¶ 我们在中国参观了工厂，学校和人民社会。V Číně jsme navštívili mnoho továren, škol a lidových komun.

10 cānjiā 参加

účastnit se (něčeho), vstupovat do (něčeho), stávat se členem (nějakého společenství); zúčastněný

参加组织 vstupovat do/stávat se/být členem organizace ¶ 参加工会 vstupovat do/stávat se/být členem odborů ¶ 参加学会 vstupovat do/stávat se/být členem společnosti/institutu/asociace ¶ 参加农会 vstupovat do/stávat se/být členem zemědělské společnosti ¶ 参加共产党 vstupovat do/stávat se/být členem komunistické strany ¶ 参加青年团 vstupovat do/stávat se/být členem spolku mládeže/komunistické ligy mládeže Číny ¶ 参加解放军 vstupovat do osvobozené armády, stávat se/být členem osvobozené armády ¶ 参加领导班子 stávat se/být členem vedoucí/vůdčí skupiny ¶ 参加写作班 stávat se/být členem třídy psaní ¶ 参加兴趣小组 chodit do (zájmového) kroužku ¶ 参加运动会 účastnit se sportovních her ¶¶ 参加革命 připojovat se k revoluci ¶ 参加战斗 jít do bitvy, účastnit se bitvy ¶ 参加工作 účastnit se prací, pracovat ¶ 参加会议 být na schůzi/poradě, účastnit se konference ¶ 参加讨论 zapojovat se do debaty ¶

参加研究 podílet se na výzkumu ¶ 参加试验 účastnit se experimentu ¶ 参加排练 chodit na zkoušky (např. divadelní, hudební) ¶ 参加演出 chodit na/účastnit se představení/vystoupení ¶¶ 积极参加 aktivně se účastnit ¶ 踊跃参加 nadšeně se účastnit ¶ 主动参加 aktivně se účastnit ¶ 勉强参加 neochotně/nerad se účastnit ¶¶ 动员参加 podněcovat k účasti ¶ 鼓励参加 povzbuzovat k účasti ¶ 要求参加 vyžadovat účast ¶ 企求参加 usilovat o účast/o vstup ¶ 希望参加 doufat v účast, přát si se (z)účastnit ¶ 渴望参加 dychtivě toužit/prahnout po účasti ¶ 急于参加 pospíchat/spěchat s účastí ¶ 争取参加 usilovat/bojovat o účast ¶ 决心参加 dojít k rozhodnutí se (z)účastnit ¶ 同意参加 se souhlasem se účastnit ¶ 愿意参加 přát si/chtít/být ochoten se (z)účastnit ¶ 答应参加 souhlasit s účastí, slibovat účast ¶ 拒绝参加 odmítat účast ¶¶ 我也参加你们的队伍吧! Já se také přidám do vašich řad! ¶ 请钱先生也参加我们的研究吧! Poprosme pana Qiana, aby se také podílel na našem výzkumu.

11 dá fù 答复

(oficiálně) odpovídat, dávat odpověď; (oficiální) odpověď

答复问题 odpovídat na otázku, zodpovídat dotazy ¶ 答复群众意见 odpovídat na připomínky/stížnosti mas ¶¶ 答复别人 odpovídat někomu ¶ 答复对方 odpovídat protějšku/druhé straně ¶¶ 答复不了 nemoci/nebýt s to odpovědět, nemít na něco odpověď ¶ 立即答复 okamžitě/neprodleně odpovědět ¶ 当场答复 patra/z fleku/hned odpovědět ¶ 及时答复 včas odpovědět ¶ 写信答复 odpovídat na dopis ¶¶ 不愿答复 nechtít odpovědět, zdráhat se odpovědět ¶ 不肯答复 nechtít/nemoci odpovědět ¶ 予以答复 dávat/poskytovat odpověď ¶ 不予答复 nedat/neposkytnout odpověď ¶ 迟迟不答复 váhavě odpovídat ¶¶ 得到答复 dostat odpověď ¶¶ 肯定的答复 kladná odpověď ¶ 否定的答复 zamítavá odpověď ¶ 圆满的答复 vyhovující odpověď ¶ 令人满意的答复 uspokojivá odpověď ¶ 详尽的答复 vyčerpávající odpověď ¶ 直率的答复 přímá/upřímná odpověď ¶ 婉转的答复 taktní odpověď ¶ 中肯的答复 relevantní odpověď, odpověď přímo k věci ¶ 实事求是的答复 pravdivá odpověď, odpověď na základě faktů ¶ 直截了当的答复 přímá odpověď ¶ 开门见山的答复 věcná odpověď, odpověď přímo k věci ¶ 模棱两可的答复 nejednoznačná odpověď ¶ 含糊糊糊的答复 neurčitá odpověď ¶ 含糊其辞的答复

nejednoznačná/dvojsmyslná odpověď ¶ 躲躲闪闪的答复 vyhýbavá odpověď ¶¶ 答复得干脆 odpovědět rozhodně/bez váhání ¶ 答复得利落 odpovídat pohotově ¶ 答复得十分爽气 odpovídat velice upřímně/přímo ¶ 答复得痛快淋漓 odpovídat výmluvně/přesvědčivě ¶ 答复得拐(转)弯抹角 odpovídat nepřímě/vyhýbavě/nejasně/neurčitě ¶ 答复得令人捉摸不透 odpovědět nečekaně/nepředvídatelně ¶¶ 他还没答复我。Ještě mi neodpověděl. ¶ 到现在还没得到他的答复。Dosud jsem nedostal jeho odpověď.

12 **dākāi**

打开

1 *otevírat, rozevírat*

打开门 *otevírat dveře* ¶ 打开窗 *otevírat okno* ¶ 打开书本 *otevírat knihu* ¶ 打开抽屉 *otevírat zásuvku* ¶ 打开盖子 *otevírat poklop, sundávat poklici/pokličku* ¶ 打开箱子 *otevírat kufr* ¶ 打开包袱 *rozvazovat ranec/uzel, otevírat balíček (z látky)* ¶ 打开行李 *otevírat zavazadlo* ¶ 打开书包 *otevírat školní brašnu/tašku* ¶ 打开信件 *otevírat poštu/korespondenci* ¶ 打开保险柜 *otevírat trezor* ¶¶ 打开话匣子 *prolomit ledy (v konverzaci)* ¶¶ 快把箱子打开，看看里面有什么。Rychle tu bednu otevři a podívej se, co je uvnitř.

2 *způsobit rozevření/otevření/rozšíření/rozvinutí/vyvinutí (něčeho)*

打开思路 *dívat se na věci z nového úhlu* ¶ 打开眼界 *rozšiřovat si obzory* ¶ 打开局面 *dělat průlom, prorazit v něčem, prosazovat se v něčem, začínat něco prozkoumávat* ¶ 打开僵局 *dostávat se ze slepé uličky/z patové situace/z bezvýchodné situace, nacházet řešení (problému)* ¶ 打开缺口 *dělat průlom, prorazit/dostávat se někam* ¶ 打开出路 *nacházet východisko/řešení/cestu ven (z potíží)* ¶ 打开生路 *nalézt východisko/řešení/cestu ven (z potíží)* ¶¶ 努力打开 *usilovně ~* ¶ 尽量打开 *všemožně/co nejvíce ~* ¶¶ 试图打开 *pokoušet se/zkoušet/snažit se o ~* ¶ 以求打开 *aby udělal (průlom), v pokusu o (průlom)*

13 dǎtīng 打听

informovat se, dotazovat se, ptát se

打听消息 ptát se, co je nového ¶ 打听情况 ptát se, jak to jde ¶ 打听姓名 ptát se na jméno ¶ 打听下落 ptát se na místo pobytu ¶ 打听地点 ptát se na místo ¶ 打听住址 ptát se na adresu ¶ 打听去路 ptát se na cestu ¶ 打听别人的私情 ptát se někoho na jeho soukromé záležitosti/milostný život ¶¶ 打听老师是否仍在本地 informovat se, zdali je učitel stále ještě na daném místě ¶ 打听城隍庙在哪里 dotazovat se, kde se nachází chrám městského boha ¶¶ 打听清楚 zjistit něco, dopátrat se něčeho ¶ 打听明白 dozvědět se ¶¶ 仔细打听 detailně se informovat o ¶ 反覆打听 opětovně se dotazovat na ¶ 偷偷打听 nenápadně se ptát ¶ 背后打听 za zády se informovat ¶ 随口打听 ptát se bez rozmyslu ¶¶ 去打听 jít se zeptat ¶¶ 到处打听 ptát se všude ¶ 四处打听 ptát se všude/na každém rohu ¶¶ 多次打听 ptát se mnohokrát ¶ 曾经打听 již kdysi/jednou/dříve se zeptat/informovat o ¶¶ 打听得清清楚楚 jasně/zřetelně se zeptat ¶ 打听得一清二楚 velmi jasně se zeptat, dozvědět se vše dopodrobna ¶¶ 打听个水落石出 odhalit/dovědět se celou pravdu ¶¶ 打听出结果 dobrat se výsledku ¶ 打听出门路 vyzvědět metodu/tajemství/způsob, jak něco udělat ¶ 打听出头绪 dopátrat se vodítka k rozřešení velice složitého problému (např. u svědka k rozřešení zločinu) ¶¶ 向街坊打听 ptát se souseda ¶ 向路人打听 ptát se kolemjdoucího ¶ 向老师打听 ptát se učitele ¶ 向同学打听 ptát se spolužáka ¶ 向朋友打听 ptát se přítele ¶ 向各方面打听 ptát se na všechny aspekty ¶ 向多方面打听 ptát se na různé aspekty

14 dāying 答应

1 odpovídat

答应同学 odpovídat spolužákovi ¶ 答应妹妹 odpovídat mladší sestře ¶¶ 答应一声 (NUM.) odpovědět ¶ 答应一下 odpovědět ¶¶ 随口答应 odpovědět bez rozmyslu ¶ 应声答应 odpovídat ¶ 连忙答应 spešně odpovědět ¶ 转脸答应 v mžiku odpovědět ¶¶ 没人答应 nikdo neodpovídá ¶ 欸/唉/哦/啊地答应了一声 odpovědět (citoslovci ai, ei, o, a)

2 přislíbit (někomu něco činit), souhlasit s, přistoupit na, přijmout, dovolovat (někomu něco činit), souhlasit (aby někdo něco činil), slibovat, schvalovat

答应职工的要求 souhlasit s pracovními podmínkami, přistupovat na pracovní požadavky ¶ 答应明天参加会议 přislíbit účast na zítřejší schůzi ¶ 答应孩子去公园 souhlasit s tím, aby šlo dítě do parku ¶ 答应给一台拖拉机 souhlasit s darováním traktoru ¶¶ 满口答应 ochotně souhlasit s ¶ 一口答应 ochotně souhlasit s/slíbit ¶ 勉强答应 zdráhavě/neochotně souhlasit s/slíbit ¶¶ 逼着答应 z donucení souhlasit s/slíbit ¶ 强迫答应 nutit k souhlasu ¶¶ 被逼答应 být nucen k souhlasu ¶ 被迫答应 být nucen k souhlasu ¶¶ 不肯答应 nesouhlasit, nebýt ochoten souhlasit s ¶ 无法答应 nemoci souhlasit/slíbit ¶ 只好答应 nemoci než/nezbývat než souhlasit ¶ 决不答应 absolutně/za žádných okolností/v žádném případě nesouhlasit ¶ 绝不答应 absolutně/rozhodně/v žádném případě nesouhlasit ¶¶ 答应得很爽快 velmi ochotně souhlasit/slíbit ¶ 答应得十分爽气 velmi upřímně souhlasit/slíbit ¶ 答应得非常勉强 velmi neochotně souhlasit/slíbit ¶ 答应得含含糊糊 vyhýbavě souhlasit ¶¶ 他答应替我们买票。Slíbil, že nám koupí lístky. ¶ 他答应以后再不犯同样的错误。Slibuji, že se už nikdy nedopustím stejné chyby. ¶ 他答应你绝对不告诉别人。Slibuji ti, že to určitě nikomu jinému neřeknu. ¶ 他答应了你的要求。Přistoupil na můj požadavek. ¶ 他答应你明天上午到她家里去。Dovolil, abys k ní zítra dopoledne zašel. ¶ 我答应你明天上午到我家里来。Souhlasím (dovoluji ti), abys zítra ráno zašel ke mně.

15 dānwu 耽误

zavinit prodlení, zdržovat, zmeškat, promeškat, prošvihnout [hov.]

耽误工作 zmeškat práci ¶ 耽误学习 zavinit prodlení studia ¶ 耽误生产 zavinit prodlení výroby/produkce ¶ 耽误工夫 ztrácet čas ¶ 耽误时间 ztrácet čas ¶ 耽误事情 odkládat záležitosti ¶ 耽误婚期 odkládat/přesunovat datum svatby ¶ 耽误出版日期 zavinit prodlení dne/data vydání/publikování ¶¶ 耽误不起 neodkladný ¶¶ 一再耽误 opakovaně zdržovat ¶¶ 不耽误 nezdržovat ¶ 别耽误 nezdržuj (rozkaz) ¶ 绝不耽误 absolutně nezdržovat ¶¶ 别耽误我。Nezdržuj mě.

16 dédào 得到

získávat, dosahovat, nabývat, dostávat (se) (něčeho), požívat (něčeho), těšit se (něčemu)

得到礼品 *dostávat dárky* ¶ 得到知识 *nabývat vědomostí* ¶ 得到遗产 *nabýt dědictví* ¶ 得到成功 *dosahovat úspěchu* ¶ 得到经验 *získávat zkušenosti, nabývat zkušeností* ¶ 得到教训 *dostávat lekci/ponaučení* ¶ 得到公认 *dosahovat všeobecného uznání, těšit se všeobecnému uznání* ¶ 得到认可 *získávat souhlas/svolení* ¶ 得到荣誉 *dosahovat uznání/slávy, požívat slávy* ¶ 得到奖励 *získávat prémii* ¶ 得到表扬 *dostávat pochvalu* ¶ 得到鼓励 *získávat podporu/povzbuzení* ¶ 得到安慰 *dostávat (se) útěchy, nacházet útěchu v něčem, být utěšován* ¶ 得到机会 *dostávat příležitost* ¶ 得到信任 *získávat důvěru, těšit se něčí důvěře* ¶ 得到同意 *získávat souhlas, dosahovat souhlasu* ¶ 得到许可 *získávat povolení* ¶ 得到帮助 *dostávat/získávat pomoc* ¶ 得到支持 *získávat podporu, těšit se něčí podpoře* ¶ 得到改善 *dosahovat zlepšení, zlepšovat se* ¶ 得到解决 *dosáhnout vyřešení, být vyřešen* ¶ 得到纠正 *dosahovat nápravy, být napraven* ¶ 得到自由 *získávat svobodu/volnost* ¶ 得到解放 *dosahovat osvobození/emancipace* ¶ 得到锻炼 *dosahovat zocelení* ¶ 得到发展 *zaznamenávat rozvoj* ¶ 得到好处 *získávat prospěch* ¶ 得到权利 *požívat práva* ¶ 得到消息 *dostávat informace/zprávy* ¶¶ 努力得到 *usilovat o dosažení/získání něčeho, usilovně něčeho dosahovat* ¶ 设法得到 *vymýšlet způsob jak něčeho dosáhnout, snažit se něčeho dosáhnout* ¶ 千方百计得到 *dělat vše pro získání/dosáhnutí něčeho* ¶ 勉强得到 *s obtížemi/stěží něčeho dosahovat* ¶ 好不容易得到 *s velikou námahou/stěží/nesnadno něčeho dosahovat* ¶ 垂手得到 *dosahovat něčeho bez námahy/úsilí* ¶ 轻而易举得到 *snadno něčeho dosahovat, lehce něčeho nabývat* ¶¶ 你过生日那天得到些什么礼物? *Jaké jsi dostal dárky k narozeninám?* ¶ 要是得不到什么好处, 他就不愿意干。 *Jesliže z toho nezíská žádnou výhodu, nebude to chtít dělat.* ¶ 他勇敢的行为得到了很多人的赞美。 *Š: Jeho udatné skutky se setkaly s obdivem mnoha lidí.*

17 *dòngyuán* 动员

mobilizovat; mobilizace

动员群众 mobilizovat masy ¶ 动员学生 mobilizovat/povzbuzovat studenty ¶ 动员青年 mobilizovat/povzbuzovat mládež/mladé (lidi) ¶ 动员舆论 mobilizovat/burcovat veřejné mínění ¶ 动员一切力量 mobilizovat všechny síly ¶ 动员全国人民 mobilizovat celý národ/všechny obyvatele země ¶¶ 动员学习 podněcovat studium ¶¶ 动员计划 mobilizační plán ¶ 动员报告 mobilizační hlášení, povzbuzující/motivační řeč/proslov ¶¶ 积极动员 aktivně mobilizovat/podněcovat ¶ 努力动员 usilovně povzbuzovat ¶¶ 总动员 všeobecná mobilizace ¶ 普遍动员 všeobecná mobilizace ¶ 广泛动员 rozsáhlá mobilizace ¶ 大规模动员 rozsáhlá mobilizace ¶¶ 全国动员 celostátní mobilizace ¶ 全党动员 (celo)stranická mobilizace ¶ 全军动员 (celo)armádní mobilizace ¶ 全民动员 celonárodní mobilizace ¶ 思想动员 ideologická mobilizace ¶ 军事动员 vojenská mobilizace ¶ 政治动员 politická mobilizace

18 fābiǎo 发表

1 vyslovovat, pronášet, přednášet

发表演说 pronášet řeč, přednášet projev ¶ 发表谈话 činit prohlášení, poskytovat rozhovor/interview ¶ 发表声明 činit prohlášení ¶ 发表议论 vyslovovat své mínění ¶ 发表意见 vyslovovat svůj názor/své připomínky ¶ 发表看法 vyslovovat svůj názor ¶ 发表见解 vyslovovat svůj názor ¶¶ 严正发表 důrazně/vážně prohlašovat ¶ 正式发表 oficiálně oznamovat ¶¶ 纷纷发表 vyslovovat/přednášet jeden za druhým ¶¶ 发表得及时 včas vyslovit/přednést ¶ 发表得正是时候 vyslovit/přednést/pronést právě v nějvyšší čas

2 uveřejňovat, zveřejňovat, publikovat

发表文章 publikovat článek ¶ 发表论文 publikovat stat' ¶ 发表回忆录 publikovat memoáry/paměti ¶¶ 连续发表 nepřetržitě, publikovat bez přestávky/za sebou ¶¶ 报纸发表 publikovat/uveřejňovat v novinách ¶ 报刊发表 publikovat/uveřejňovat v tisku ¶¶ 今天报上发表了昨天对记者的谈话。Dnes uveřejnili v novinách jeho včerejší interview.

19 fāyáng 发扬

rozvíjet, pěstovat

发扬成绩 připsat/přičíst k úspěchům ¶ 发扬优点 rozvíjet silné stránky ¶ 发扬正气 podporovat zdravé trendy/tendence, podporovat to, aby si člověk stál za tím, co je správné ¶ 发扬风格 vyvinout nad očekávání snahu pomoci ostatním ¶ 发扬优良传统 předávat dobré/pěkné tradice ¶ 发扬革命朝气 pěstovat revolučního ducha ¶ 发扬艰苦朴素的作风 pěstovat prostý a pracovitý životní styl ¶¶ 大力发扬 energicky rozvíjet ¶ 进一步发扬 postupně/krok za krokem rozvíjet

20 fǎnyìng 反映

1 odrážet, obrážet, reflektovat, zobrazovat, vyjadřovat, tlumočit; odraz

反映现实 reflektovat realitu ¶ 反映生活 reflektovat život ¶ 反映精神面貌 odrážet morální profil ¶ 反映态度作风 odrážet postoj a chování ¶ 反映作者思想 odrážet/tlumočit autorovy myšlenky ¶ 反映农村变化 zobrazovat proměnu venkova ¶ 反映实际情况 odrážet/reflektovat skutečnou situaci ¶ 反映当前形势 odrážet/reflektovat současnou situaci ¶ 反映当代社会 odrážet současnou/soudobou společnost ¶¶ 明显反映 výrazně/jasně odrážet/reflektovat ¶ 深刻反映 hluboce odrážet/reflektovat ¶ 如实反映 věrně odrážet/reflektovat ¶¶ 反映得清清楚楚 zcela zřetelně odrážet/reflektovat ¶ 反映得一清二楚 naprosto zřetelně/jasně odrážet/reflektovat ¶¶ 这篇文章反映了大部分人的意见。 Tento článek reflektuje názor většiny (lidí). ¶ 人民代表应该多反映群众的意见。 Poslanci (lidoví zástupci) musí co nejlépe (více) tlumočit připomínky mas.

2 oznamovat, ohlašovat (nadřízenému apod.); hlášení

反映情况 oznamovat/ohlašovat stav věci ¶ 反映意见 oznamovat/nahlašovat stížnost ¶ 反映学生的要求 oznamovat požadavky studentů ¶ 反映群众的建议 oznamovat návrhy mas ¶ 反映人民的处境 oznamovat situaci lidu/obyvatelstva ¶¶ 如实地反映 oznamovat přesně podle skutečnosti ¶ 认真地反映 seriózně oznamovat/ohlašovat ¶ 详细地反映 detailně hlásit ¶ 一五一十地反映 popřádku a dopodrobna oznamovat/ohlašovat ¶¶ 向上

级反映 ohlašovat nadřízeným ¶ 向中央反映 ohlašovat ústřednímu orgánu/ústředí/centrále ¶ 向市委反映 ohlašovat obecnímu výboru (komunistické) strany

21 fǎngwèn 访问

navštěvovat; návštěva; interviewovat někoho

访问亲友 navštěvovat blízké ¶ 访问老红军 navštívit veterána/účastníka Dlouhého pochodu ¶¶ 访问工厂 navštěvovat továrnu ¶ 访问西藏 navštěvovat Tibet ¶ 访问英雄城市 navštěvovat hrdinské město ¶¶ 友好访问 přátelská návštěva ¶ 亲切访问 srdečná návštěva ¶¶ 特地访问 speciálně/jen za tím účelem navštívit ¶ 专程访问 speciálně navštívit ¶ 顺路访问 po cestě/cestou někoho navštívit ¶ 个别访问 individuálně navštívit/interviewovat ¶ 分头访问 jednotlivě někoho interviewovat ¶¶ 进行访问 vykonávat návštěvu ¶¶ 他的书出版以后，有很多人来访问他。Když vyšla jeho kniha, přišlo ho navštívit/interviewovat hodně lidí.

22 fēnpèi 分配

1 rozdělovat, přidělovat; umístění, pracovní zařazení

分配土地 přidělovat půdu ¶ 分配住房 přidělovat byt ¶ 分配宿舍 přidělovat kolej ¶ 分配粮食 přidělovat obilí/potraviny ¶¶ 分配合理 rozumně/účelně rozdělovat ¶ 分配不均 nerovnoměrně rozdělovat ¶¶ 平均分配 spravedlivě rozdělovat ¶ 按比例分配 poměrně/proporčně rozdělovat ¶¶ 重新分配 znovu rozdělovat, přerozdělovat

2 rozmístit, uspořádat

分配时间 rozvrhnout si čas ¶ 分配工作 přidělovat práci ¶ 分配任务 rozdělovat/přidělovat úkoly ¶ 分配人力 rozmíšťovat lidskou sílu ¶ 分配劳动力 rozmíšťovat pracovní síly ¶ 分配干部 rozmíšťovat funkcionáře/kádry ¶ 分配毕业生 rozmíšťovat absolventy ¶¶ 合理分配 účelně rozmíšťovat ¶¶ 暂时分配 dočasně/přechodně přidělovat ¶ 重新分配 znovu přidělovat ¶¶ 毕业分配 umístění po absolvování VŠ ¶¶ 服从分配 podřizovat se/přijímat pracovní zařazení

23 gǎnxiè 感谢

děkovat, být hluboce vděčen (někomu za něco); dík, poděkování

感谢信 děkovný list ¶ 感谢领导的栽培 děkovat/být vděčný vedoucímu/vedení za jeho výchovu ¶ 感谢老师的培养 děkovat/být vděčný učiteli za jeho výchovu ¶ 感谢同学的帮助 děkovat/být vděčný spolužákovi za jeho pomoc ¶ 感谢父母的养育之恩 děkovat/být vděčný rodičům za jejich výchovu a laskavost ¶ 感谢听众的支持 děkovat se/být vděčný posluchačům za jejich podporu ¶ 感谢大家拨冗光临 děkovat/být vděčný všem za jejich účast ¶¶ 感谢不尽 neskonale děkovat ¶ 感谢万分 nesmírně děkovat ¶¶ 深深感谢 hluboce děkovat, hluboké díky ¶ 衷心感谢 upřímně/z celého srdce děkovat, upřímné díky ¶¶ 再三感谢 mnohokrát děkovat ¶¶ 表示感谢 vyjadřovat díky, vyslovit svůj vděk, děkovat ¶¶ 应该感谢中国科学院给予我们的协助。Je třeba poděkovat Čínské akademii věd, že nám poskytla pomoc.

24 gàosu 告诉

říkat, sdělovat (někomu něco), informovat

告诉大家 říkat něco všem ¶ 告诉同学 říkat něco spolužákovi ¶ 告诉父母 říkat něco rodičům ¶¶ 告诉一个好信息 sdělovat/oznamovat dobrou zprávu ¶ 告诉一件喜事 sdělovat/oznamovat radostnou novinu/zprávu ¶¶ 告诉一声 dát vědět/říci něco (NUM.) ¶¶ 急忙告诉 spěšně sdělovat ¶ 连忙告诉 chvatně sdělovat ¶¶ 事后告诉 říkat/sdělovat něco post factum ¶ 亲口告诉 říkat něco osobně/sám ¶ 打电话告诉 sdělovat něco telefonicky/po telefonu ¶¶ 请你告诉我爱人我不回家吃晚饭了。Prosím tě, řekni mé ženě, že se nevrátím domů na večeři.

25 gǔlì 鼓励

povzbuzovat, dodávat odvahu; vést k (něčemu), pobízet k (něčemu), nabádat k (něčemu), zasazovat se o (něco), prosazovat (něco)

鼓励学生 povzbuzovat/podněcovat studenty ¶ 鼓励青少年 burcovat mládež, podněcovat mládež ¶¶ 鼓励进步 zasazovat se o pokrok, nabádat k pokroku ¶ 鼓励学习 nabádat ke studiu, vést ke studiu ¶ 鼓励钻研 nabádat/pobízet k důkladnému studiu ¶ 鼓励进修 nabádat/vést ke zdokonalování se/k doplnění si vzdělání ¶ 鼓励创作 nabádat k tvorbě/tvoření ¶ 鼓励独立思考 nabádat k samostatnému uvažování ¶ 鼓励下基层 nabádat/povzbuzovat obyčejné lidi/nejširší vrstvy ¶ 鼓励到群众中去 jít povzbuzovat masy ¶¶ 不断鼓励 neustále/bez přestání povzbuzovat/pobízet/nabádat ¶ 经常鼓励 často/běžně/obykle povzbuzovat/pobízet/nabádat ¶¶ 加以鼓励 povzbuzovat ¶¶ 极大的鼓励 obrovské povzbuzení ¶ 莫大的鼓励 největší povzbuzení

26 guǎnlǐ 管理

1 spravovat, řídit, vést; řídicí; řízení, správa

管理财务 spravovat/řídit finance ¶ 管理行政 vést administrativu ¶ 管理家务 vést domácnost ¶ 管理街道 spravovat a udržovat silnice ¶ 管理幼儿园 řídit mateřskou školu ¶ 管理农贸市场 řídit farmářské trhy ¶ 管理国家大事 řídit státní záležitosti ¶¶ 管理有方 dobře spravovat/řídit/vést, dobré řízení ¶ 管理无方 špatně spravovat/řídit/vést, špatné řízení ¶ 管理不善 špatně spravovat/řídit/vést, špatné řízení ¶¶ 管理人员 řídicí personál, management ¶ 管理费用 režijní náklady, náklady na řízení ¶ 管理方法 řídicí metoda ¶ 管理制度 řídicí/správní systém ¶ 管理机关 správní/řídicí orgán ¶¶ 民主管理 demokratické řízení ¶ 严格管理 přísné řízení, přísně řídit/vést/spravovat ¶¶ 行政管理 administrativní řízení ¶ 工业管理 průmyslový management ¶ 企业管理 řízení podniku ¶ 物业管理 správa nemovitostí ¶¶ 实行管理 vykonávat/provádět správu ¶ 加强管理 posilovat správu/řízení ¶¶ 管理得面面俱到 věnovat pozornost každému aspektu řízení ¶ 管理得一无疏漏 velice pozorně řídit/spravovat ¶ 管理得井井有条 metodicky řídit/spravovat/vést ¶ 管理得有条不紊 systematicky/metodicky řídit/spravovat/vést ¶ 管理得有条有理 metodicky/systematicky řídit/spravovat/vést ¶ 管理得万无一失 bezpečně/bez rizika řídit/spravovat/vést ¶¶ 管理这样大的工厂，应该有专门的知识。 Na řízení tak velké továrny je třeba mít speciální znalosti.

2 *starat se o, mít (něco) na starost, vést (něco), pořádat, rovnat*

管理图书 pořádat/rovnat knihy ¶ 管理资料 vést dokumentaci ¶ 管理档案 pořádat archiv
¶ 管理家具 uspořádat nábytek ¶ 管理办公用品 pořádat kancelářské potřeby ¶¶ 妥善管理
patříčně/náležitě/vhodně se starat o ¶¶ 管理得完好无缺 bezchybně se starat o

3 *dohlížet na, starat se o, pečovat o, udržovat v mezích, držet na uzdě*

管理孩子 starat se o děti ¶ 管理病人 pečovat o nemocného ¶ 管理牲口 starat se o (tažný)
dobytek ¶ 管理犯人 dohlížet na pacahtele/trestance ¶ 管理人员 správce/vedoucí
pracovník ¶¶ 管理有方 (být) pod dobrým vedením ¶ 管理无方 (být) pod špatným
vedením ¶¶ 严格管理 přísně dohlížet na ¶¶ 严加管理 přísně dohlížet na ¶ 放松管理
mírně dohlížet na

27 hūxī 呼吸

dýchat

呼吸急促 (mít) zrychlený dech ¶ 呼吸困难 dýchavičnost, dýchací potíže ¶¶ 呼吸新鲜
空气 dýchat čerstvý vzduch ¶¶ 呼吸器官 dýchací ústrojí ¶ 呼吸系统 dýchací soustava ¶
人工呼吸 umělé dýchání ¶¶ 在空气稀薄的高山上人们呼吸很困难。Vysoko v horách,
kde je řídký vzduch, se lidem obtížně dýchá. ¶ 他还呼吸呢, 应该赶快急救。Ještě
dýchá, musíme mu okamžitě poskytnout první pomoc.

28 huānyíng 欢迎

1 *vítat; uvítací; (u)vítání*

欢迎贵宾 vítat vzácné hosty ¶ 欢迎新生 vítat nové spolužáky ¶ 欢迎新战友 vítat nového
spolubojovníky ¶¶ 欢迎词 uvítací projev, vítání ¶ 欢迎大会 uvítací sjezd ¶ 欢迎仪式
uvítací ceremonie, vítání ¶¶ 热烈欢迎 vřele vítat, vřelé uvítání ¶¶ 夹道欢迎 lemovat/stát
na ulici k uvítání někoho ¶ 鼓掌欢迎 vítat potleskem ¶¶ 这些人都是等着欢迎古巴总统
的。Všichni tito lidé čekají, aby uvítali kubánského prezidenta. ¶ 欢迎! 欢迎! Vítejte!

2 *být rád tomu, že, s radostí přijímat, vítat*

欢迎参加 vítat (účast na akci) ¶ 欢迎入会 vítěj/vítejte mezi námi/v klubu/v nějaké společenské organizaci ¶ 欢迎提意见 s radostí přijímat námitky ¶ 欢迎批评指教 vítat/s radostí přijímat návrhy a připomínky ¶¶ 热诚欢迎 srdečně přijímat ¶ 诚恳欢迎 upřímně přijímat ¶ 衷心欢迎 srdečně přijímat ¶¶ 普遍欢迎 být (vše)obecně vítán/přijímán ¶¶ 人民欢迎 být přijímán lidmi ¶ 顾客欢迎 být přijímán zákazníky ¶¶ 表示欢迎 vyjadřovat zájem, přijímat ¶¶ 我们很欢迎你提意见。Velmi uvítáme tvé připomínky.

29 huìbào 汇报

1 *podávat (celkovou) zprávu o (něčem), podávat hlášení, referovat*

汇报工作 referovat o práci ¶ 汇报成绩 hlásit výsledky, podávat zprávu o/referovat o výsledcích ¶ 汇报情况 hlásit stav věci ¶ 汇报军情 podávat hlášení o vojenské situaci ¶ 汇报会议 podávat zprávu/hlášení o konferenci/schůzi/poradě ¶ 汇报筹备经过 podávat zprávy o/referovat o průběhu příprav ¶ 汇报处理结果 podávat zprávu o/referovat o zpracovaných výsledcích ¶¶ 汇报演出 podávat zprávu o/referovat o vystoupení/představení ¶¶ 汇报完毕 konec hlášení ¶¶ 详细汇报 detailně/podrobně hlásit ¶ 如实汇报 hlásit přesně podle skutečnosti ¶¶ 进行汇报 podávat zprávu o/referovat o vystoupení/představení ¶¶ 向中央汇报 podávat zprávu/hlášení ústřednímu orgánu/ústředí/centrále ¶ 向上级汇报 podávat zprávu/hlášení nadřízeným ¶ 向群众汇报 podávat zprávu masám ¶ 向人民代表汇报 podávat zprávu/hlášení poslancům (lidovým zástupcům) ¶ 向董事会汇报 podávat zprávu/hlášení správní radě/představenstvu (společnosti)/dozorčí radě ¶¶ 明天会上要汇报过去三年的工作。Zítřej budeme na schůzi referovat o práci za minulé tři roky.

2 *hlášení, celková zpráva*

书面汇报 písemné hlášení ¶ 口头汇报 ústní hlášení ¶ 综合汇报 souhrnné hlášení, souhrnná zpráva ¶¶ 写汇报 sepisovat hlášení ¶ 听汇报 vyslechnout si hlášení ¶¶ 昨天会上他作了很长的汇报。Včera na schůzi podával dlouhou souhrnnou zprávu.

30 huídá 回答

odpovídat; odpověď

回答问题 *odpovídat na otázky, odpovídat na dotazy, zodpovídat dotazy* ¶ 回答提问
odpovídat na otázky, zodpovídat dotazy ¶¶ 回答老师 *odpovídat učiteli* ¶¶ 回答不出
nemoci (z)odpovědět ¶¶ 无法回答 *nebýt s to odpovědět, nezodpověditelný* ¶ 难以回答
těžko odpovědět, těžko/nesnadno/obtěžně *zodpověditelný* ¶¶ 不想回答 *nechtít odpovědět*
¶ 不愿回答 *nechtít/zdráhat se odpovědět* ¶ 不肯回答 *odmítat/nebýt ochoten odpovědět*
¶ 拒绝回答 *odmítat odpovědět* ¶¶ 明确的回答 *jasná odpověď* ¶ 令人满意的回答
uspokojivá odpověď ¶ 婉转的回答 *taktní odpověď* ¶ 含糊其次的回答 *vyhýbavá*
odpověď ¶ 莫名其妙的回答 *nepochopitelná odpověď* ¶¶ 详尽地回答 *odpovídat*
vyčerpávajícím způsobem ¶ 诚恳地回答 *upřímně odpovídat* ¶ 真心实意地回答 *upřímně*
odpovídat ¶ 从容不迫地回答 *rozvážně odpovídat* ¶ 逐字逐句地回答 *odpovídat*
doslovně/slovo od slova ¶ 斩钉截铁地回答 *rozhodně/úsečně odpovídat* ¶ 七嘴八舌地
回答 *odpovídat jeden přes druhého*, *odpovídat všichni zároveň* ¶ 拐弯抹角地回答
odpovídat nepřímou/vyhýbavě ¶ 支支吾吾地回答 *odpovídat*
nejednoznačně/vyhýbavě/neurčitě ¶ 支吾其词地回答 *odpovídat vyhýbavě, chodit kolem*
horké kaše ¶ 闪烁其词地回答 *odpovídat vyhýbavě, chodit kolem horké kaše* ¶ 躲躲闪
闪地回答 *vyhýbavě odpovídat* ¶¶ 回答得很正确 *odpovídat správně* ¶ 回答得清清楚楚
odpovídat jasně ¶ 回答得明明白白 *odpovídat jasně* ¶ 回答得不明不白 *odpovídat*
nejasně/nesrozumitelně ¶ 回答得不知所云 *odpovídat nesrozumitelně* ¶ 回答得莫名其
妙 *odpovídat nepochopitelně* ¶¶ 我问了他三次他都没回答我。Ptal jsem se ho třikrát,
ale on mi vůbec neodpověděl. ¶ 这个问题我不能回答你。/ 我不能回答你这个问题。
Na tuhle otázku ti nemohu odpovědět. ¶ 现在请你回答几个简单的问题。Nyní prosím
odpovězte na několik jednoduchých otázek. ¶ 他回答得很简单。Odpověděl velmi
prostě. ¶ 他的回答都很简单。Všechny jeho odpovědi byly prosté/jednoduché.

31 jiānchí 坚持

trvat na (něčem), setrávat na (něčem), vytrávat v (něčem), nedat se odradit od (něčeho)

坚持原则 trvat na (svých) zásadách/principech ¶ 坚持真理 (pevně) trvat na pravdě ¶ 坚持己见 trvat na svém ¶ 坚持错误 setrvávat ve svých chybách/omylech ¶¶ 坚持工作 vytrvávat v práci, vydržet pracovat ¶ 坚持学习 vytrvávat ve studiu ¶ 坚持锻炼 vytrvávat v tréninku ¶¶ 坚持到底 vytrvat až do konce ¶¶ 拼命坚持 mermomocí na něčem trvat, vytrvat v něčem stůj co stůj/za každou cenu ¶ 抵死坚持 vytrvat v něčem i za cenu života ¶¶ 坚持到底就是胜利 Kdo vytrvá až do konce, zvítězí.; Úspěch přichází s vytrvalostí.

32 jiāodài 交代

1 předávat

交代工作 předávat práci ¶ 交代任务 seznamovat s úkolem, předávat úkol, zaúkolovat, pověřovat úkolem ¶¶ 详细交代 předat do detailu ¶ 一笔一笔地交代 předat jedno po druhém ¶¶ 全面交代 celkově předat ¶¶ 交代得清清楚楚 jasně předat ¶ 交代得明明白白 srozumitelně předat

2 nařizovat, nakazovat, poroučet, nabádat k (něčemu), vyzývat k (něčemu), instruovat, zasvěcovat do (něčeho), seznamovat s (úkolem, povinnostmi apod.)

交代要做的事情 seznamovat s povinnostmi, kterou je třeba udělat ¶¶ 交代子女 instruovat děti ¶ 交代下属 zasvěcovat podřízené do ¶¶ 反覆交代 opětovně/znovu a znovu nařizovat/vyzývat k/nabádat k/zasvěcovat do ¶ 一再交代 opakovaně/znovu a znovu nařizovat/vyzývat k/nabádat k/zasvěcovat do ¶ 再三交代 znovu a znovu/mnohokrát nařizovat/vyzývat k/nabádat k/zasvěcovat do

3 vysvětlovat, objasňovat, přiznávat (se) k

交代政策 vykládat politiku ¶ 交代问题 objasňovat problém ¶ 交代罪行 přiznat se ke zločinu ¶¶ 交代清楚 osvětlovat/vyjasňovat/objasňovat ¶¶ 老实交代 čestně se přiznat k ¶ 彻底交代 kápnout božskou ¶¶ 不肯交代 nebyť ochoten se přiznat k ¶¶ 一五一十地交代 detailně osvětlovat, vysvětlovat popořádku/systematicky ¶ 竹筒倒豆子地交代 jít s pravdou ven ¶ 躲躲闪闪地交代 vyhýbavě se přiznat k ¶ 含糊其辞地交代 nejasně vysvětlovat ¶¶ 交代得有条有理 metodicky/systematicky vysvětlovat

33 jiējìn

接近

blížít (se), přibližovat se, být (si) blízko, sblížovat se; sblížení

接近解决 blížít se k rozřešení ¶ 接近完成 blížít se k závěru/dokončení ¶ 接近竣工 blížít se dokončení (projektu) ¶ 接近成功 blížít se k úspěchu ¶¶ 接近群众 přibližovat se masám, sblížovat se s masami ¶ 接近领导 blížít se vedení, sblížovat se s vedením ¶ 接近指标 blížít se k ukazateli ¶ 接近公路 blížít se na dálnici ¶ 接近码头 blížít se k doku ¶ 接近车站 blížít se k (autobusové, vlakové atd.) zastávce ¶¶ 十分接近 být velice sblížený ¶ 非常接近 být velice sblížený ¶¶ 不好接近 nesnadno přibližitelný, nepřístupný ¶¶ 努力接近 usilovně se blížít/sblížovat ¶ 主动接近 aktivně se blížít/sblížovat ¶ 积极接近 aktivně se blížít/sblížovat ¶¶ 意见接近 sblížení názorů, názory se sblíží ¶ 思想接近 ideologické sblížení ¶ 观点接近 sblížení hledisek

34 jièshào

介绍

1 představovat (někoho někomu), seznamovat (někoho s někým)

介绍朋友 představovat přátele ¶ 介绍来宾 představovat hosty ¶ 介绍对象 najít (někomu) partnera/partnerku ¶¶ 热情介绍 srdečně/vřele představovat ¶¶ 自我介绍 představovat se

2 doporučovat

介绍工作 doporučovat práci ¶ 介绍一位秘书 doporučovat sekretářku ¶¶ 介绍新技术 doporučovat novou techniku ¶ 介绍新的小麦品种 doporučovat novou odrůdu pšenice ¶¶ 介绍入党 doporučovat vstup do politické strany (KSČ) ¶ 介绍入团 doporučovat vstup do Komunistické ligy mládeže Číny ¶ 介绍入会 doporučovat vstup do nějaké společenské organizace ¶¶ 积极介绍 aktivně doporučovat ¶¶ 新书推荐 doporučení nové knihy

3 seznamovat (někoho s něčím), osvětlovat

介绍情况 seznamovat se situací ¶ 介绍经验 obeznamovat se zkušenostmi ¶ 介绍模范事迹 seznamovat s příkladnými činy ¶ 介绍先进工作方法 seznamovat s pokrokovou pracovní metodou ¶ 介绍科学的新发展 seznamovat s novým vývojem ve vědě ¶¶ 详细

介绍 zasvěcovat někoho do něčeho ¶ 详细介绍 detailně seznamovat někoho s něčím, pečlivě osvětlovat

35 jiěshì 解释

vysvětlovat, objasňovat; vysvětlení, objasnění

解释法律 vykládat zákon ¶ 解释条例 vysvětlovat pravidla ¶ 解释课文 vysvětlovat lekci (učivo) ¶ 解释原理 objasňovat princip ¶ 解释词义 vykládat význam slova ¶ 解释语法 vysvětlovat/vykládat gramatiku ¶ 解释理由 vysvětlovat důvod ¶ 解释意图 vysvětlovat záměr/úmysl ¶ 解释误会 uvádět nedorozumění na pravou míru, objasňovat nedorozumění ¶¶ 详细解释 podrobně/detailně vysvětlovat/objasňovat ¶ 仔细解释 detailně vysvětlovat ¶ 认真解释 seriózně vysvětlovat, svědomitě objasňovat ¶ 耐心解释 trpělivě vysvětlovat ¶ 含混解释 nejasně/nedbale vysvětlovat ¶¶ 科学的解释 vědecké vysvětlení ¶ 确切的解释 přesné vysvětlení ¶ 正确的解释 správné vysvětlení ¶¶ 解释得清清楚楚 velice jasně vysvětlovat ¶ 解释得有条有理 systematicky/metodicky vysvětlovat ¶ 解释得条理分明 jasně vysvětlovat ¶ 解释得糊里糊涂 zmateně vysvětlovat ¶ 解释得不清不楚 nejasně vysvětlovat ¶ 解释得乱七八糟 zmateně/chaoticky vysvětlovat ¶ 解释得莫名其妙 vysvětlovat tak, že to nemá ani hlavu ani patu

36 jiēshòu 接受

přijímat, akceptovat, (v přenes. významu) přejímat, brát za své

接受改造 být přestavěn/přepřacován/zrekonstruován/převychován ¶ 接受教育 získávat vzdělání ¶ 接受临督 být pod dohledem ¶ 接受批评 přijímat/akceptovat kritiku ¶ 接受帮助 přijímat pomoc ¶¶ 接受任务 přijímat úkol, brát na sebe úkol ¶ 接受意见 přijímat námítky, akceptovat připomínky, přijímat názory, naslouchat názorům ¶ 接受经验 získávat zkušenosti ¶ 接受教训 dostávat ponaučení/lekcí ¶ 接受条件 akceptovat podmínky ¶ 接受礼物 přijímat dar ¶ 接受贿赂 brát úplatky ¶ 接受回扣 brát provizi

(z prodeje) 完全接受 zcela akceptovat 全部接受 zcela akceptovat 欣然接受 s radostí/s potěšením přijímat 愉快接受 radostně přijímat 无条件接受 bezpodmínečně přijímat 立即接受 ihned přijmout 一口接受 ochotně přijímat 满口接受 ochotně přijímat 毫不犹豫地接受 bez sebemenšího (za)váhání přijímat 半推半就地接受 zdráhavě/neochotně přijímat 接受得很爽气 otevřeně/upřímně akceptovat 接受得十分干脆 bez váhání/okolků přijímat/akceptovat 接受得一点不打折扣 我不能接受你的礼物。Nemohu přijmout tvůj dar. 他很愿意接受别人的意见。Ochotně naslouchá jiným názorům./Je ochoten přijímat názory jiných lidí.

37 jìnxíng 进行

vést, provádět, trvat; postupovat, jít kupředu, probíhá (nějaká činnost)

进行工作 vykonávat práci, pracovat 进行学习 studovat 进行活动 vyvíjet činnost, vykonávat aktivitu 进行研究 provádět výzkum 进行讨论 vést diskuzi 进行谈判 vést jednání 进行会谈 vést jednání/rozhovory 进行联系 spojit se s, zkontaktovat koho, navazovat kontakt/spojení s 进行观察 provádět průzkum/pozorování 进行考察 provádět pozorování 进行分类 provádět klasifikaci/třídění 进行建设 provádět výstavbu 进行试验 provádět experiment/test/zkoušku/pokus 进行修理 provádět opravu 进行破坏 provádět sabotáž 进行捣乱 tropit výtržnosti, dělat potíže/problémy 进行斗争 vést boj 进行批评 provádět kritiku, kritizovat, vytýkat chyby 进行罢工 stávkovat, vstupovat do stávky, zahajovat stávku 进行侵略 páchat agresi, dopouštět se agrese 进行干涉 zakročovat, vměšovat se do, intervenovat 进行战争 vést válku 进行游击战 vést/zahajovat partyzánskou válku 进行外科手术 provádět chirurgický zákrok 进行情况 probíhající situace 进行到底 dovádět až do konce 顺利进行 hladce/úspěšně probíhat, zdárně probíhat, probíhat bez komplikací/jako po másle 暗中进行 tajně/potají provádět 大力进行 energicky vykonávat 努力进行 snažně vykonávat 认真进行 svědomitě vykonávat 照常进行 provádět/vykonávat jako obvykle/jako vždy 继续进行 pokračovat v provádění 反覆进行 opětovně/znovu a znovu provádět/vykonávat 立即进行 okamžitě/ihned provést/vykonat 正在进行

právě provádět/probíhat/vykonávat ¶¶ 现在正在给孩子们进行注射。 Právě probíhá očkování dětí.

38 jùjué 拒绝

odmítat (něco činit), odmítat, zamítat, zpěčovat se přijmout

拒绝付款 odmítat zaplatit/uhradit platbu ¶ 拒绝要求 zamítat požadavky ¶ 拒绝建议 zamítat návrh ¶ 拒绝意见 zamítat stížnost ¶ 拒绝谈判 odmítat jednání/rozhovory ¶ 拒绝和平 odmítat mír ¶ 拒绝接见 odmítat přijetí audience ¶ 拒绝接受 odmítat přijmout ¶ 拒绝聘请 odmítat nabídnutí angažmá ¶ 拒绝批评 odmítat kritizovat ¶ 拒绝改造 odmítat přetvořit/restaurovat/rekonstruovat ¶ 拒绝诱惑 odolát pokušení ¶ 拒绝贿赂 odmítat brát úplatky ¶¶ 断然拒绝 kategoricky odmítat ¶ 坚决拒绝 kategoricky odmítat ¶ 无理拒绝 bezdůvodně odmítat ¶ 横蛮拒绝 drze/hrubě odmítat ¶¶ 一口拒绝 kategoricky odmítat ¶¶ 遭到拒绝 setkat se s odmítnutím ¶¶ 我不拒绝跟你一起去旅行。 Já neodmítám cestovat společně s tebou. ¶ 我坚决拒绝这种任务。 Rozhodně odmítám převzít takovýto úkol.

39 jǔxíng 举行

konat, vést, pořádat, strojit (svatbu)

举行比赛 pořádat soutěž/závod/zápas/utkáni ¶ 举行婚礼 strojit svatbu ¶ 举行宴会 strojit hostinu/pořádat banquet ¶ 举行舞会 pořádat taneční večírek/bál ¶ 举行晚会 pořádat večírek ¶ 举行会议 konat/pořádat schůzi/konferenci/poradu ¶ 举行谈判 vést jednání ¶ 举行起义 vést povstání ¶ 举行罢工 pořádat/organizovat stávkou ¶ 举行游行 pořádat/svolávat demonstraci ¶¶ 隆重举行 slavnostně pořádat ¶ 正式举行 oficiálně pořádat ¶ 大规模举行 pořádat/konat ve velkém měřítku ¶ 大张旗鼓举行 pořádat/konat ve velkém (měřítku) ¶¶ 克日举行 pořádat/konat ve stanovené datum ¶ 按期举行 pořádat/konat včas/v termínu/přesně podle plánu (časově) ¶¶ 全国举行 konat celostátně ¶ 全市举行 konat celoměstsky

40 kāizhǎn 开展

rozvíjet, provádět, vykonávat; rozvoj

开展工作 vykonávat práci ¶ 开展竞赛 rozvíjet soutěžení ¶ 开展文体活动 vykonávat rekreační/kulturní a sportovní aktivity ¶ 开展各种经营 rozvíjet různé druhy podnikání ¶ 开展国际交流 rozvíjet mezinárodní výměnu ¶ 开展增产节约 zahájit hnutí za zvýšení výroby a šetření (增产节约运动 28.8.1953) ¶ 开展卫生运动 zahajovat zdravotní kampaň ¶ 开展攻势 zahajovat ofenzivu ¶ 开展批评与自我批评 rozvíjet kritiku a sebekritiku ¶¶ 顺利开展 úspěšně rozvíjet ¶ 积极开展 aktivně rozvíjet ¶¶ 深入开展 rozvíjet/provádět do hloubky ¶ 广泛开展 dalekosáhle rozvíjet/provádět ¶ 全国开展 celostátně rozvíjet/provádět ¶ 大幅度开展 rozvíjet/provádět ve velkém měřítku ¶ 大面积开展 velkoplošně rozvíjet/provádět ¶ 小范围开展 rozvíjet/provádět v malém měřítku ¶¶ 努力开展 usilovně/s velkým úsilím rozvíjet/ provádět ¶ 大力开展 s vervou/energicky rozvíjet/provádět ¶¶ 逐步开展 postupně rozvíjet/ provádět ¶ 继续开展 pokračovat v rozvoji/provádění ¶¶ 轰轰烈烈地开展 dynamicky/ve velkém měřítku/velkolepě rozvíjet/provádět ¶ 大张旗鼓地开展 ve velkém měřítku/ve velkém stylu/s velkou slávou rozvíjet/provádět ¶ 声势浩大地开展 pompézně/ohromně rozvíjet/provádět

41 kuājiǎng 夸奖

vychvalovat, chválit, uznale chválit, pochvalovat, oceňovat, uznale chválit (někoho za nějaké chování/činnost)

夸奖学生 chválit žáka/studenta ¶ 夸奖老师 chválit/ocetňovat učitele ¶ 夸奖孩子诚实 chválit dítě za (jeho) čestnost ¶ 夸奖解放军纪律严明 chválit osvobozenickou armádu za dobrou kázeň/tvrdou disciplínu ¶¶ 满口夸奖 bezmezně vychvalovat, být plný chvály ¶ 连声夸奖 opakovaně vychvalovat ¶¶ 大事夸奖 přehnaně vychvalovat, vychvalovat do nebes ¶¶ 值得夸奖 stát za pochvalu, být chvályhodný ¶ 受到夸奖 dostávat pochvalu, být chválen ¶¶ 母亲天天夸奖哥哥，弟弟妹妹们都有点儿不服气了。Matka denně vychvaluje staršího bratra – mladší sourozenci jí to trochu zaslívají. ¶ 老师常常夸奖他用功。Učitel ho často chválí, že je pilný.

42 miǎndé 免得

aby ne; (tak) aby ne-; aby se nestalo, že...

免得吃亏 (tak) aby neutrpěl ztrátu/škodu, (tak) aby na to nedoplatil ¶ 免得上当 (tak) aby nenaletěl, (tak) aby se nedal napálit ¶ 免得生病 (tak) aby neonemocněl ¶ 免得走错路 (tak) aby nešel špatnou cestou, (tak) aby nesešel z cesty ¶ 免得丢面子 (tak) aby neztratil tvář ¶ 免得将来后悔 (tak) aby (toho) v budoucnu nelitoval ¶ 免得发生误会 (tak) aby nedošlo k nedorozumění ¶ 免得引起不满 (tak) aby se nevyvolala nespokojenost ¶ 免得招来是非 (tak) aby se nevyvolaly nesváry/nepřivolaly nepříjemnosti ¶¶ 你走开吧, 免得父亲看见你有生气。Běž radši pryč, aby se otec zase nerozzlobil, až tě uvidí.

43 péicháng 赔偿

platit náhradu, kompenzovat (škodu apod.)

赔偿损失 nahrazovat škodu, platit odškodné ¶ 赔偿损失费 platit odškodné ¶ 赔偿弄坏的仪器 hradit škodu na pokaženém přístroji ¶ 赔偿时间 nahrazovat čas ¶¶ 赔偿黄金 platit náhradu ve zlatě ¶ 赔偿人民币 platit náhradu v čínských yuanech ¶¶ 全部赔偿 plně uhradit/nahradit (škodu) ¶ 逐年赔偿 rok co rok kompenzovat ¶ 照价赔偿 hradit škodu v závislosti na ceně/výši nákladů ¶ 作价赔偿 odhadovat/vyhodnotit výši nákladů/rozsah škody ¶¶ 现金赔偿 odškodnění v hotovosti ¶ 实物赔偿 odškodnění v naturáliích ¶¶ 无力赔偿 nemoci odškodnit

44 qìngzhu 庆祝

slavit, oslavovat; oslava; slavnostní

庆祝国庆 slavit čínský státní svátek (1. 10. 1946) ¶ 庆祝新年 oslavovat Nový rok ¶ 庆祝元旦 oslavovat Nový rok ¶ 庆祝春节 slavit svátky jara/čínský nový rok ¶ 庆祝节日 slavit svátek ¶ 庆祝圣诞 slavit Vánoce ¶ 庆祝寿辰 slavit narozeniny (nějaké starší osoby) ¶ 庆祝毕业 oslavovat ukončení studia ¶ 庆祝成功 slavit úspěch ¶ 庆祝胜利

oslavovat/slavit vítězství ¶ 庆祝解放 slavit osvobození (1949, konec vlády KMT na pevnině) ¶ 庆祝丰收 oslavovat bohatou sklizeň ¶ 庆祝新屋落成 oslavovat dokončení nového domu ¶¶ 庆祝大会 slavnostní shromáždění ¶ 庆祝典礼 slavnostní ceremonie ¶ 庆祝活动 oslava, slavnostní událost ¶¶ 热烈庆祝 bouřlivě oslavovat ¶ 大事庆祝 velkolepě oslavovat ¶¶ 共同庆祝 společně slavit ¶¶ 举行庆祝 pořádat oslavu ¶¶ 举国庆祝 celonárodně/celostátně oslavovat ¶¶ 明天全国各地都要庆祝建军节。Zítř se po celé zemi bude slavit Den armády. ¶ 大家都参加国庆节的庆祝大会去了。Všichni šli na slavnostní shromáždění ke státnímu svátku.

45 qǔdé 取得

získávat, dosahovat, dobývat

取得资金 získávat finanční prostředky ¶ 取得资料 získávat údaje/data ¶ 取得成就 dosahovat úspěchu ¶ 取得胜利 dosahovat vítězství ¶ 取得荣誉 dosahovat uznání/slávy, získávat pocty ¶ 取得政权 dostávat se k moci, přebírat vládu ¶ 取得独立 získávat nezávislost ¶ 取得信任 získávat důvěru ¶ 取得谅解 dosahovat porozumění ¶ 取得同意 získávat souhlas, dosahovat souhlasu ¶ 取得主动 chápat se/přebírat iniciativy ¶ 取得联系 spojit se s někým, kontaktovat někoho, navazovat kontakt/spojení s někým ¶ 取得支持 získávat podporu ¶ 取得帮助 získávat pomoc ¶¶ 好容易取得 s velikou námahou/stěží/nesnadno něco získávat/něčeho dosahovat ¶ 好不容易取得 s velikou námahou/stěží něco získávat/něčeho dosahovat ¶ 努力取得 usilovat o dosažení/získání něčeho, usilovně něčeho dosahovat, těžce něčeho vydobývat ¶ 经过千辛万苦取得 dosahovat něčeho přes všechny útrapy ¶ 正式取得 oficiálně něčeho dosahovat ¶¶ 设法取得 vymýšlet způsob jak něčeho dosáhnout, snažit se něčeho dosáhnout ¶ 千方百计取得 dělat vše pro získání/dosažení něčeho ¶¶ 希望取得 přát si něco získat/něčeho dosáhnout, doufat v získání/dosažení něčeho ¶¶ 总算取得 nakonec/konečně něčeho dosáhnout/něco získat ¶ 终于取得 nakonec/konečně něčeho dosáhnout/něco získat

46 qǔxiāo 取消

rušit, anulovat, zbavovat, odstraňovat, likvidovat

取消命令 rušit rozkaz/příkaz ¶ 取消决议 rušit/odvolávat usnesení/rozhodnutí ¶ 取消计划 rušit plán ¶ 取消合同 anulovat/rušit smlouvu ¶ 取消权利 rušit právo, zbavovat práva na/k ¶ 取消资格 zbavovat způsobilosti, diskvalifikovat/vyřazovat/vylučovat (ze soutěže apod.) ¶ 取消军衔 zbavovat vojenské hodnosti ¶ 取消账户 uzavírat/rušit účet ¶ 取消机构 rušit organizaci ¶ 取消继承权 zbavovat dědického práva ¶ 取消不合理的规章制度 rušit bezúčelné předpisy a nařízení ¶¶ 无理取消 bezdůvodně rušit ¶ 随便取消 jen tak/bezdůvodně rušit ¶¶ 建议取消 navrhopvat zrušení ¶ 赞成取消 schvalovat/být pro zrušení ¶ 同意取消 souhlasit se zrušením ¶ 答应取消 slibovat zrušení, souhlasit se zrušením ¶ 反对取消 být proti zrušení ¶¶ 要是真的取消了学生津贴，他就只好停学了。 Jestliže skutečně zruší příspěvky pro studenty, bude muset ukončit studium. ¶ 今天的会取消了。 Dnešní schůze byla odvolána.

47 shēngchǎn 生产

vyrábět, produkovat; výrobní; výroba, produkce

生产粮油 produkovat obilí a olej ¶ 生产棉花 produkovat/pěstovat bavlnu ¶ 生产丝绸 produkovat hedvábí ¶ 生产机器 vyrábět stroje ¶¶ 生产关系 výrobní vztahy ¶ 生产方式 způsob výroby ¶ 生产工具 výrobní náčiní/nářadí/prostředky ¶ 生产基金 výrobní kapitál ¶ 生产资料 výrobní materiál/prostředky ¶ 生产经验 výrobní zkušenosti ¶ 生产知识 výrobní znalosti/poznatky ¶ 生产技术 výrobní technologie, technologie výroby ¶ 生产会议 výrobní porada/schůze ¶ 生产过程 výrobní proces ¶ 生产指标 výrobní ukazatele, ukazatele výroby ¶ 生产责任制 systém výrobní odpovědnosti ¶ 生产专业化 specializace ve výrobě, výrobní specializace ¶ 生产自动化 automatizace výroby ¶¶ 生产自给 soběstačnost ve výrobě ¶¶ 生产过剩 nadvýroba ¶ 生产停滞 stagnace produkce, zastavení výroby ¶ 大量生产 masová produkce, masově vyrábět, vyrábět ve velkém (množství) ¶ 大规模生产 výroba ve velkém (měřítku), vyrábě ve velkém ¶¶ 工业生产 průmyslová výroba ¶ 农业生产 zemědělská výroba ¶ 商品生产 zboží výroba ¶¶ 进行生产 vyrábět,

produkovat ¶ 组织生产 organizovat výrobu ¶ 安排生产 organizovat/plánovat výrobu ¶ 投入生产 uvádět do provozu, dávat do výroby ¶ 发展生产 rozvíjet výrobu ¶ 扩大生产 rozšiřovat výrobu/produkci ¶ 停止生产 zastavovat výrobu, přestávat vyrábět ¶ 破坏生产 sabotovat/narušovat výrobu ¶ 恢复生产 obnovovat výrobu ¶ 继续生产 pokračovat ve výrobě ¶¶ 这座工厂生产农业机器。Tato továrna vyrábí zemědělské stroje. ¶ 提高生产要从改善工作方法着手。Když se má zvýšit výroba, je třeba začít zlepšením výrobních metod.

48 shēngmíng 声明

1 prohlašovat, vyhlašovat; prohlášení

声明反对 vyslovovat se proti něčemu ¶ 声明不同意 vyslovovat nesouhlas ¶ 声明拥护 vyslovovat podporu něčemu/někomu ¶ 声明赞成 vyslovovat se pro něco ¶ 声明作废 prohlašovat za neplatný ¶ 声明退党 oznámit odstoupení/odchod ze strany (polit.) ¶¶ 公开声明 veřejně prohlašovat, veřejné prohlášení ¶ 郑重声明 slavnostně vyhlašovat, slavnostní prohlášení ¶¶ 口头声明 ústně prohlašovat, ústní prohlášení ¶ 书面声明 písemně prohlašovat, písemné prohlášení ¶¶ 登报声明 uveřejňovat prohlášení ¶¶ 我必须声明，这件事跟我没有关系。Musím prohlásit, že tahle věc se mnou nemá nic společného.

2 prohlášení, vyhlášení, deklarace

联合声明 společné prohlášení ¶ 发表声明 učinit prohlášení ¶ 刊登声明 uveřejňovat/publikovat prohlášení ¶¶ 一篇声明 jedno prohlášení (NUM.) ¶¶ 报上他那篇声明你看见了吗? Jeho prohlášení v novinách jsi četl?

49 shōushi 收拾

1 uklízet, dávat do pořádku, pořádat, balit (zavazadlo), připravovat (zavazadlo)

收拾房间 uklízet v pokoji ¶ 收拾院子 uklízet na dvoře ¶ 收拾行李 balit si zavazadlo, balit si věci, balit (na cestu) ¶ 收拾图书 uklízet/pořádat knihy ¶ 收拾书包 chystat

si/připravovat si/balit si školní brašnu/tašku ¶ 收拾床铺 stlát postel ¶ 收拾衣物 uklízet si oblečení ¶ 收拾箱子 balit si kufr ¶¶ 收拾局面 urovnat situaci ¶ 收拾残局 zachránit situaci, napravit, co bylo zaviněno, navrátit věci zpátky k normálu ¶¶ 难于收拾 těžko uklidit ¶ 无法收拾 nemožno uklidit ¶ 不可收拾 nemoci uklidit ¶¶ 收拾得干干净净 precizně/dočista uklizen ¶ 收拾得整整齐齐 pořádně/precizně uklizen ¶¶ 请你不要收拾我得书桌儿。Prosím tě, neuklízej můj psací stůl。¶ 请你把我的屋子收拾收拾。Prosím, uklid' mi pokoj。¶ 他明天就要动身到北京去了，现在正收拾行李呢。Zítra se vydává do Pekingu, právě teď si balí zavazadla。¶ 小王急着收拾行李呢，他明天就动身。Mladý Wang ve spěchu balí (zavazadla), zítra se vydává na cestu.

2 *opravovat, spravovat*

收拾机器 opravovat stroj ¶ 收拾手表 opravovat hodinky ¶ 收拾皮鞋 opravovat kožené boty ¶ 收拾沙发 opravovat pohovku ¶ 收拾家具 opravovat nábytek ¶¶ 收拾得完完整整 kompletně opraven ¶ 收拾得像新的一样 opraven jako nový ¶¶ 附近有没有收拾箱子的地方? Opravují tady někde poblíž kufry?

3 *dávat za vyučenou, dávat na pamětnou, vyřizovat si účty s (někým), trestat, krotit, vykazovat do patřičných mezí, držet na uzdě, držet pod kontrolou; vyhlazovat, (úplně) zničit (nepřítele), hubit*

收拾孩子 trestat dítě, dávat dítěti za vyučenou ¶ 收拾坏蛋 dávat ničemovi/lumpovi na pamětnou ¶ 收拾敌人 ničit/likvidovat nepřítele ¶ 收拾蚊蝇 hubit komáry a mouchy ¶¶ 狠狠收拾 tvrdě trestat ¶ 严厉收拾 přísně trestat ¶¶ 这个人太耻了，我们得想办法收拾他。(Tenhle člověk) je příliš nestydatý, musíme vymyslet, jak ho odkázat do patřičných mezí.

50 **shuōmíng** 说明

1 *vysvětlovat, objasňovat, vykládat; návod, instrukce, objasnění*

说明原因 osvětlovat příčinu ¶ 说明理由 objasňovat důvod ¶ 说明道理 objasňovat princip, vysvětlovat logiku věci ¶ 说明问题 objasňovat problém ¶ 说明真相 objasňovat pravý stav věci, vykládat fakta ¶ 说明情况 objasňovat situaci ¶ 说明机器性能

představovat/objasňovat funkce stroje/mechanismu ¶ 说明事物特征 vykládat charakteristické zvláštnosti věcí a jevů ¶ 说明会议程序 představovat program konference/zasedání ¶ 说明工作方法 vysvětlovat pracovní metodu ¶ 说明生产效果 vysvětlovat výrobní efekt ¶¶ 公开说明 veřejně/otevřeně vysvětlovat/vykládat ¶ 当众说明 veřejně vysvětlovat/vykládat ¶ 举例说明 dokládat/vysvětlovat na příkladech ¶¶ 文字说明 písmený návod, písmené instrukce ¶¶ 加以说明 vysvětlovat/objasňovat ¶¶ 把事情说明了就没有误会了。Kdyby se věci jasně řekly, nedošlo by k nedorozumění.

2 dokazovat, ukazovat, potvrzovat; vysvětlení, návod

说明有力量 dokazovat, že má sílu/moc ¶ 说明有本领 dokazovat, že má nadání/schopnosti ¶ 说明富有才干 dokazovat, že oplývá řídicími schopnostmi ¶ 说明祖国强大 dokazovat/ukazovat/potvrzovat moc své vlasti ¶¶ 明显说明 jasně potvrzovat/dokazovat/ukazovat ¶ 显然说明 jasně potvrzovat/dokazovat/ukazovat ¶¶ 水位下降说明天气干旱 pokles hladiny vody poukazuje na sucho, to, že klesla hladina vody znamená, že je sucho ¶ 虚张声势说明外强中干 silácké vystupování jen poukazuje na vnitřní slabost ¶ 价钱贵, 并不说明东西就好 vysoká cena vůbec neznámá, že je věc lepší

51 tāolùn 讨论

diskutovat (o) (něčem), debatovat (o) (něčem), rozmlouvat, vést diskuzi; diskuze, debata, rozprava, rozmluva

讨论问题 debatovat/diskutovat o problému ¶ 讨论计划 projednávat plán/projekt ¶ 讨论措施 projednávat opatření ¶ 讨论方案 projednávat projekt/plán ¶ 讨论对策 projednávat protiopatření ¶ 讨论时事报告 projednávat/prodiskutovávat zprávu o aktuálním dění ¶ 讨论国内外形势 projednávat domácí a zahraniční situaci ¶ 讨论候选人名单 prodiskutovávat seznam kandidátů ¶¶ 讨论无结果 bezvýsledná diskuze, diskuze bez výsledku ¶¶ 热烈讨论 bouřlivě/živě diskutovat/debatovat, živá diskuze/debata ¶ 公开讨论 veřejně/otevřeně diskutovat/debatovat, veřejná/otevřená diskuze/debata ¶ 自由讨论 svobodně/volně diskutovat/debatovat, svobodná/volná diskuze/debata ¶ 集中讨论

soustředěná diskuze ¶ 相互讨论 vzájemně diskutovat/debatovat, vzájemná diskuze/debata ¶ 集体讨论 kolektivně debatovat/diskutovat, kolektivní debata/diskuze ¶¶ 学术讨论 akademická diskuze ¶¶ 展开讨论 rozvíjet/zahajovat diskuzi ¶ 进行讨论 vést diskuzi/debatu ¶ 参加讨论 zapojovat se do debaty ¶¶ 我们用不着讨论他的私人生活。Není třeba, abychom rozebírali jeho soukromý život. ¶ 这个问题必须经过讨论才能解决。Tato otázka se může rozhodnout jen na základě debaty. ¶ 今天会上要讨论选举问题。Na dnešní schůzi se bude projednávat otázka voleb. ¶ 有什么可讨论的？O čem by se tu dalo diskutovat?

52 tuīdòng 推动

posunovat, postrkovat, urychlovat, stimulovat, dávat popud (něčemu)

推动生产 urychlovat/popohánět výrobu ¶ 推动工作 urychlovat/popohánět práci ¶ 推动全局 popohánět/urychlovat celkovou situaci ¶ 推动整个农业的发展 dávat popud k rozvoji zemědělství, stimulovat/urychlovat veškerý rozvoj zemědělství ¶ 推动社会向前发展 podněcovat společnost k rozvoji, urychlovat/stimulovat vývoj společnosti (kupředu) ¶¶ 推动作用 stimulační funkce ¶¶ 竭力推动 stimulovat/urychlovat/posunovat ze všech sil ¶ 难于推动 těžko/nesnadno/obtěžně (se) posunovat/urychlovat/stimulovat ¶ 相互推动 vzájemně/navzájem (se) posunovat/urychlovat/stimulovat

53 tuīguǎng 推广

rozšiřovat, šířit, popularizovat, masově seznamovat

推广普通话 šířit standardní čínštinu ¶ 推广先进经验 šířit pokrokové zkušenosti ¶ 推广新式农具 popularizovat nové zemědělské nářadí ¶ 推广崭新技术 rozšiřovat/šířit zbrusu nové technologie ¶ 推广新的科研方法 nové vědecko-výzkumné metody ¶¶ 普遍推广 univerzálně/všeobecně rozšiřovat ¶ 全面推广 všestranně/celkově rozšiřovat/popularizovat ¶ 大力推广 energicky/všemi silami

šířit/rozšiřovat/popularizovat 文字改革要跟推广普通话同时进行。Reformu písma je třeba uskutečňovat zároveň s šířením standardní čínštiny.

54 wěituō 委托

svěřovat (někomu něco/nějakou záležitost), pověřovat (někoho něčím), ukládat (někomu něco)

委托办理 pověřovat někoho vyřízením něčeho 委托代办 pověřit někoho, aby něco za někoho zařídil 委托专人 pověřená osoba 委托律师 pověřovat právníka/advokáta (vyřízením věci) 特地委托 speciálně pověřovat 专门委托 speciálně pověřovat 接受委托 přijímat pověření 那么我就把这件事儿委托你了。Tak já tedy tuhle věc svěřím tobě.

55 xiǎngyìng 响应

(vstřícně, aktivně) reagovat, (kladně) odpovídat na (něco), přijímat (provolání, výzvu atd.)

响应号召 přijímat výzvu, (aktivně) reagovat na výzvu 响应倡议 (aktivně) reagovat na iniciativu 响应祖国的召唤 (kladně) odpovídat na výzvu vlasti 热烈响应 vřele/bouřlivě přijímat/reagovat na 热情响应 srdečně přijímat/reagovat na 立刻响应 ihned/okamžitě reagovat/přijmout 大家响应 všichni (aktivně) reagují na/přijímají 群起响应 všichni povstat v reakci na 农民响应政府的号召，把余粮都卖给国家了。Rolníci odpověděli na výzvu vlády a všechno přebývající obilí prodali státu.

56 xiūlǐ 修理

1 opravovat, dávat do pořádku; opravárenský, opravářský; oprava

修理钟表 opravovat hodiny 修理水管 opravovat potrubí 修理门窗 opravovat dveře a okna 修理地板 opravovat (dřevěnou) podlahu 修理桌椅 opravovat stoly a židle 修理机器 opravovat stroje 修理船只 opravovat lodě/plavidla 修理机车 opravovat

lokomotivy ¶ 修理钢笔 opravovat pera ¶ 修理皮鞋 spravovat (kožené) boty ¶¶ 大修理 generální oprava ¶ 小修理 drobná oprava ¶¶ 仔细修理 pečlivě opravovat ¶ 细心修理 pečlivě opravovat ¶ 认真修理 svědomitě opravovat ¶¶ 会修理 umět opravit ¶¶ 进行修理 provádět opravu ¶¶ 我舅舅会修理钟表。Můj strýc umí opravit hodiny. ¶ 我的表坏了，得修理修理。Pokazily se mi hodinky, musejí se opravit. ¶ 附近有修理皮鞋的没有? Opravuje tady poblíž někdo boty?

2 *zastříhávat, prostříhávat, prořezávat (strom apod.), přistříhovat*

修理花木 prořezávat stromy a prostříhávat květiny (na zahradě, v parku apod.) ¶ 修理枝桠 prežezávat větve ¶ 修理头发 přistříhovat/zastříhovat vlasy

57 **xūyào** **需要**

1 *potřebovat, muset, je třeba, potřebovat (provést nějakou činnost)*

需要营养 potřebovat výživu ¶ 需要金钱 potřebovat peníze ¶ 需要技术 být třeba technologie ¶ 需要房子 potřebovat dům/byt ¶ 需要一支强大的科学技术队伍 potřebovat jeden silný vědecko-technický oddíl ¶ 需要一位强有力的领导人才 potřebovat jednoho silného a schopného vůdce ¶ 需要工人 potřebovat dělníky ¶¶ 需要安静 potřebovat klid/ticho ¶ 需要帮助 potřebovat pomoc ¶ 需要研究 být třeba výzkumu ¶ 需要休息 potřebovat si odpočinout ¶ 需要解决 potřebovat něco vyřešit ¶¶ 很需要 velice potřebovat ¶ 非常需要 velice potřebovat ¶ 万分需要 nesmírně potřebovat ¶ 迫切需要 potřebovat jako sůl, naléhavě potřebovat ¶ 不需要 nepotřebovat ¶ 毫不需要 vůbec nepotřebovat ¶¶ 我看你很需要一件新的冬季大衣。Koukám, že nutně potřebuješ nový zimník. ¶ 我需要你们的代表来。Potřebuji, aby se dostavil váš zástupce. ¶ 我需要出去一会儿。Musím na chvíli ven. ¶ 我们这门屋子需要好好儿的收拾一下儿。Ten náš pokoj potřebuje důkladně uklidit.

2 *potřeba, potřeby*

生理需要 fyziologické potřeby ¶¶ 满足需要 uspokojit potřeby ¶ 根据需要 podle/na základě potřeby ¶ 适合需要 odpovídat potřebám někoho ¶¶ 经济上的需要 potřeby po

ekonomické stránce ¶ 精神上的需要 potřeby po mentální stránce ¶ 物质上的需要 materiální potřeby/po materiální stránce ¶ 文化上的需要 potřeby po kulturní/vzdělávací stránce ¶ 人民的需要 potřeby lidu/obyvatelstva ¶¶ 我现在还没有这个需要。Zatím nic takového nepotřebuji.

58 xuānchuán 宣传

propagovat, agitovat; propagandistický, propagační; propagace, propaganda

宣传鼓动 agitace/propaganda a agitace ¶¶ 宣传群众 šířit propagandu mezi lidmi ¶¶ 宣传方针政策 propagovat kurz politiky ¶ 宣传交通法规 propagovat zákonné předpisy silničního provozu ¶ 宣传进步思想 propagovat/šířit pokrokové myšlenky ¶ 宣传先进事迹 propagovat příkladné/záslužné činy/skutky ¶ 宣传商品特点 propagovat zvláštnosti/specifika zboží ¶¶ 宣传过头 přehnaná propagace/propaganda ¶¶ 宣传工作 propagační práce ¶ 宣传活动 propagandistická činnost ¶ 宣传干事 šéf/tajemník/sekretář propagandy ¶ 宣传干部 kádr propagandy ¶¶ 大力宣传 energicky/všemožně propagovat ¶ 大事宣传 ve velkém stylu/ohromně propagovat ¶¶ 极口宣传 nesmírně/velkolepě propagovat ¶¶ 到处宣传 všude propagovat ¶¶ 进行宣传 dělat propagandu ¶¶ 宣传得神乎其神 dělat něčemu fantastickou reklamu/publicitu/propagaci ¶ 宣传得头头是道 dělat něčemu srozumitelnou a přesvědčivou reklamu/propagaci ¶ 宣传得颇有效果 velice efektivně propagovat ¶ 宣传得令人难信 dělat něčemu těžko uvěřitelnou reklamu/propagaci ¶¶ 农村中的政治宣传工作是很重要的。Politická propagační práce na venkově je velice důležitá.

59 yāoqǐng 邀请

zvat, pozývat; pozvání

邀请友人 pozývat/zvat přítele ¶ 邀请同学 pozývat/zvat spolužáka ¶¶ 邀请参加 zvat k účasti na (čem) ¶ 邀请入会 zvat ke vstupu do nějaké společenské organizace ¶¶ 盛情邀请 srdečné pozvání, srdečně zvat ¶ 专程邀请 speciální pozvání, speciálně zvat ¶ 专函邀

请 speciálně někoho pozvat zasláním pozvánky ¶¶ 接受邀请 přijmout pozvání ¶ 婉谢邀请 (zdvořile) odmítnout pozvání

60 yāoqiú 要求

1 požadovat (něco), žádat (něco), vyžadovat, požadovat (uskutečnění něčeho), žádat (někoho), aby

要求太高 klást/mít vysoké nároky ¶ 要求不高 neklást/nemít vysoké nároky ¶¶ 要求参加组织 žádat o vstup do organizace ¶ 要求入团 žádat o vstup do Komunistické ligy mládeže Číny ¶ 要求参军 žádat o vstup do armády ¶ 要求报名 žádat o zápis do/příhlášku k ¶ 要求转学 žádat o přestup na jinou školu ¶ 要求发信 žádat o slovo ¶ 要求解答 požadovat/vyžadovat/žádat o odpověď ¶ 要求答复 požadovat/vyžadovat/žádat o odpověď ¶ 要求支援 požadovat/vyžadovat/žádat o pomoc/podporu ¶ 要求救济 požadovat/vyžadovat/žádat o pomoc v nouzi ¶ 要求照顾 vyžadovat/žádat o péči ¶ 要求进步 vyžadovat pokrok ¶¶ 严格要求 klást přísné nároky na někoho, přísně vyžadovat ¶ 积极要求 aktivně požadovat/vyžadovat/žádat o ¶ 全面要求 celkově žádat o ¶ 反覆要求 opětovně žádat/vyžadovat ¶ 再三要求 znovu a znovu žádat ¶¶ 放松要求 polevit v nárocích/požadavcích ¶¶ 他身体不好，想要求早一年退休。Není zdrav, chystá se zažádat o odchod do důchodu o rok dříve. ¶ 工人要求厂方增加工资。Dělníci žádají vedení továrny o zvýšení mezd. ¶ 关于住房问题大家都要求合理的解决。Co se týče otázky bydlení, všichni žádají její rozumné řešení. ¶ 他要求工方给他们写一封介绍信，可是工长拒绝了。Žádal, aby mu továrna napsala doporučující dopis, ale ředitel odmítl.

2 požadavek, nárok

基本要求 základní požadavky ¶ 起码要求 základní/minimální požadavky ¶¶ 政治要求 politické požadavky ¶ 文化要求 kulturní požadavky ¶ 设计要求 projektové požadavky ¶ 工作要求 pracovní požadavky ¶ 施工要求 konstrukční požadavky ¶ 生存要求 existenční potřeby ¶¶ 满足要求 splnit požadavky, vyhovět žádosti ¶ 同意要求 přistoupit na požadavky ¶¶ 根据要求 podle/na základě požadavků ¶¶ 合理的要求 opodstatněné požadavky ¶ 不合理的要求 neopodstatněné požadavky ¶ 正当的要求 legitimní

požadavky ¶ 普遍的要求 obecné požadavky ¶¶ 时代的要求 potřeby doby ¶ 群众的要求
požadavky/potřeby mas ¶ 孩子的要求 potřeby dětí ¶¶ 学习上的要求 požadavky co
se týče studia/nároky kladené na studium ¶ 生产上的要求 požadavky kladené na výrobu
¶¶ 他常常有很多要求。Pořád má spoustu požadavků. ¶ 我有一个要求。Mám jeden
požadavek.

61 yīkào 依靠

1 *spoléhat se na (něco, někoho), opírat se o (něco, někoho), záviset na (něčem, někom)*

依靠援助 záviset na pomoci, spoléhat na pomoc ¶ 依靠外援 záviset na pomoci zvnějšku,
spoléhat na pomoc zvnějšku ¶ 依靠救济 spoléhat se na pomoc v nouzi ¶ 依靠舍施
spoléhat se/záviset na žebrání ¶ 依靠进口 spoléhat na dovoz/import ¶¶ 依靠团结
(dosáhnout něčeho díky) jednotě ¶ 依靠勤奋 (dosáhnout něčeho díky/pomocí) pilnosti
¶¶ 依靠群众 opírat se o masy ¶ 依靠组织 spoléhat se na organizaci ¶ 依靠上级 spoléhat
se na/opírat se o nadřízené ¶ 依靠领导 spoléhat se na/opírat se o vedení/vedoucího ¶ 依
靠父母 záviset na rodičích ¶ 依靠朋友 spoléhat se na přátele ¶ 依靠自己 spoléhat se sám
na sebe ¶ 依靠双手 spoléhat se sám na sebe ¶¶ 完全依靠 zcela záviset na/se spoléhat
na/se opírat o ¶¶ 全部依靠 ve všem se spoléhat na/záviset na ¶ 事事依靠 ve všem se
spoléhat na/záviset na

2 *opora*

有依靠 mít oporu, být zajištěný ¶ 毫无依靠 nemít vůbec žádnou oporu ¶ 作为依靠 být
oporou pro ¶¶ 有力的依靠 mocná opora ¶¶ 唯一的依靠 jediná opora ¶¶ 全家依靠 opora
celé rodiny

62 yíngjiē 迎接

jít vstříc, vítat, oslavovat, poctít

迎接客人 *vítat* hosty ¶ 迎接贵宾 *vítat* vzácné hosty ¶ 迎接朋友 *vítat/přijímat* přátele ¶ 迎接亲戚 *vítat* příbuzné ¶ 迎接新同学 *vítat* nové spolužáky ¶ 迎接新战士 *vítat* nové vojáky/bojovníky ¶ 迎接新春 *vítat* Nový rok ¶ 迎接国庆节 *oslavovat* Státní svátek (1.10.1949 založení ČLR) ¶ 迎接新的战斗任务 *vítat* nový bojový úkol ¶ 迎接新世纪的到来 *oslavovat* příchod nového století ¶¶ 热情迎接 *nadšeně/srdečně* *vítat*, *vřelé uvítání* ¶ 隆重迎接 *slavnostně* *vítat*, *slavnostní uvítání* ¶¶ 专程迎接 *podnikat speciální cestu na uvítanou* (např. jet někoho *přivítat* na letiště) ¶¶ 我们听说他来了，都立刻跑到门口儿去迎接他。Když jsme uslyšeli, že přijel, všichni jsme ho hned běželi ke dveřím uvítat. ¶ 我刚跨进大门，一群来迎接我的孩子们都嚷起来了。Jakmile jsem vkročil do vrat, hejno dětí, které mě přišly uvítat, začalo radostně *povykovat*. ¶ 为了迎接党的生日，工人们提出了许多保证。Na počest výročí založení strany vyhlásili dělníci mnoho závazků.

63 yǒnghù 拥护

podporovat, vyslovovat podporu, projevovat souhlas s (něčím), stát za (někým/něčím), vítat, schvalovat; podpora, souhlas

拥护中央政府 *vyslovovat podporu ústřední vládě* ¶ 拥护校长 *podporovat ředitele školy/rektora* ¶ 拥护宪法 *podporovat/schvalovat ústavu* ¶ 拥护和平 *podporovat mír* ¶ 拥护大会决议 *vyslovovat podporu/schvalovat rozhodnutí shromáždění* ¶ 拥护自由平等的主张 *zastávat svobodné a rovnoprávné stanovisko* ¶ 拥护改革开放的政策 *podporovat/schvalovat politiku otevření se světu* ¶¶ 热烈拥护 *vřele podporovat/vítat* ¶ 衷心拥护 *srdečně podporovat/vítat* ¶ 坚决拥护 *stát pevně za něčím, pevně podporovat* ¶ 一致拥护 *jednomyslně schvalovat/podporovat* ¶ 齐声拥护 *jednohlasně schvalovat/podporovat, vyslovovat jednohlasnou podporu* ¶¶ 全国拥护 *celostátní podpora, celostátně podporovat* ¶ 全民拥护 *všelidová podpora, celonárodně podporovat* ¶¶ 我们都拥护他的意见。Všichni podporujeme jeho názor. ¶ 他的意见得到了大家的拥护。Jeho připomínka získala všeobecnou podporu/podporu všech.

64 yǔnxǔ 允许

dovolovat, dávat svolení, povolovat; povolení

允许请假 dávat svolení vzít si volno ¶ 允许人家讲话 dovolovat někomu (pro)mluvit/pronést řeč ¶¶ 已经允许 už povolit ¶ 未经允许 ještě nepovolovat ¶¶ 情况允许 když okolnosti dovolí ¶ 条件允许 když podmínky dovolí ¶ 领导允许 vedení povoluje/dá svolení ¶¶ 不允许 nedovolit ¶¶ 获得允许 získávat povolení ¶ 得到允许 získávat povolení ¶ 请允许 dovolte, dovolit se ¶¶ 绝对不允许 rozhodně nedovolovat ¶ 坚决不允许 rozhodně nedovolovat ¶¶ 条件不允许 okolnosti nedovolují ¶ 环境不允许 okolnosti nedovolují, situace nedovoluje

65 yùnyòng 运用

užívat, používat, aplikovat, uplatňovat; uplatnění, využití

运用方法 používat metody ¶ 运用手段 používat prostředky/metody ¶ 运用原理 aplikovat princip ¶ 运用公式 používat vzorec/formuli ¶ 运用工具 používat nástroje/náčiní/nářadí ¶ 运用智慧 využít moudrosti ¶ 运用策略 uplatňovat taktiku ¶ 运用客观规律 užívat objektivního práva ¶¶ 运用方便 pohodlné použití ¶ 运用不便 nepohodlné použití ¶ 运用得当 vhodné (po)užití ¶ 运用不当 nevhodné (po)užití ¶¶ 灵活运用 obratně používat, obratné používání ¶ 运用死板 neobratné používání, neobratné použití ¶¶ 语言运用 používání/užívání jazyka ¶¶ 才能的运用 uplatnění/využití schopností/nadání ¶ 人才的运用 uplatňování schopných/kvalifikovaných osob ¶ 色彩的运用 využití barev ¶ 技术的运用 uplatňování technologií

66 zhāodài 招待

hostit, přijímat (hosty ap.), obsluhovat, pečovat o (někoho), starat se o (někoho)

招待客人 přijímat hosty ¶ 招待朋友 hostit přátele ¶ 招待外宾 přijímat/starat se o zahraniční hosty ¶¶ 招待周到 perfektně pečovat o, poskytnout perfektní pohoštění, po všech stránkách skvěle hostit ¶ 招待不周 špatně pečovat o, neposkytovat nejlepší

pohoštění 热情招待 srdečně hostit 殷勤招待 pohostinně pečovat o 记者招待会
 tisková konference 市府招待所 městský hostel/ubytovna 这家旅馆招待客人很周到。
 Tenhle hostel se o hosty stará po všech stránkách dokonale. 我们研究所也派了
 两个人去招待外宾。Náš ústav také poslal dva lidi, aby se starali o hosty ze zahraničí。
 这次我们招待得很不周到，请您原谅。Tentokrát jsme o vás pečovali velmi špatně,
 promiňte prosím. 我们可以拿(用)家乡的土产来招待你的同学。Můžeme tvého
 spolužáka pohostit specialitami našho kraje.

67 zhāohu 招呼

1 volat na (někoho), přivolávat, mávat na pozdrav/znamení, dávat znamení (někomu, aby), zdravit (někoho); dávat vědět, zpravovat, vyrozumívat, uvědomovat (někoho o něčem)

招呼对方 zdravit/volat na protějšek 招呼老人 zdravit starého člověka 招呼客人
 zdravit se s hosty, vítat hosta 招呼一声 (NUM.) pozdravit 招呼几句 podřavit pár
 větami 点头招呼 kynout/kývat hlavou na pozdrav 打招呼 zdravit, vítat, dávat vědět,
 informovat, mávat na pozdrav/znamení 你又招呼(叫)我来干什么? Proč mě zase
 voláš? 我跟他打了个招呼就走了。Pozdravil jsem ho a odešel jsem. 我打招呼叫他
 来，可是他没看见。Mával jsem na něho, ať jde sem, ale on si mě nevšiml.

2 starat se o (někoho), pečovat o (někoho)

招呼病人 starat se/pečovat o nemocné 招呼伤员 starat se/pečovat o zraněné 招呼
 得很细致 velmi pečlivě se starat/pečovat o někoho 招呼得很周到 pečlivě/po všech
 stránkách se starat/pečovat o někoho 招呼得十分周全 velmi důkladně se starat/pečovat
 o někoho 招呼得面面俱到 postarat se o vše do posledního detailu

68 zhīchí 支持

1 vydržet, udržet se, udržovat, zachovávat

支持生命 udržovat/zachovávat život ¶ 支持身体 zachovávat zdraví ¶ 支持局面 udržovat/zachovávat stav ¶¶ 支持不住 sotva se udržet, sotva vydržet, neudržet se, nevydržet ¶ 支持到最后 vydržet až do konce ¶¶ 勉强支持 zdráhavě/neochotně/s obtížemi/stěží vydržet, nutit někoho vydržet ¶ 尽力支持 ze všech sil se snažit vydržet ¶¶ 必须支持 muset vydržet

2 podporovat, být pro; podpora

支持这项提案 podporovat tento návrh ¶ 支持正确意见 podporovat správné názory ¶ 支持合理化建议 podporovat účelný návrh ¶ 支持正义斗争 podporovat spravedlivý boj ¶¶ 大力支持 energicky podporovat ¶ 积极支持 aktivně podporovat ¶ 热情支持 nadšeně podporovat ¶¶ 相互支持 vzájemně/navzájem se podporovat, vzájemná podpora ¶¶ 精神支持 morální/duševní podpora ¶ 财力支持 finanční podpora ¶ 物力支持 materiální podpora ¶¶ 学生也罢课支持罢工的工人。Studenti také stávkují, aby podpořili stávkující dělníky. ¶ 他的意见得不到任何人的支持。Jeho názory nenajdou u nikoho podporu. ¶ 我们都支持你的建议。Všichni podporujeme tvůj návrh.

69 zhìliáo 治疗

lěčit (nemoc); léčení, léčba, terpaie

治疗疾病 léčit nemoc ¶ 治疗神创伤 léčit duševní/mentální trauma ¶¶ 治疗病人 léčit nemocného ¶ 治疗伤病员 léčit zraněné a nemocné ¶¶ 细心治疗 pečlivě/svědomitě léčit ¶ 耐心治疗 trpělivě léčit ¶¶ 门诊治疗 ambulantní léčba ¶ 住院治疗 léčit se v nemocnici, být hospitalizován ¶¶ 中药治疗 léčba čínskou medicínou ¶ 西药治疗 léčba západní medicínou ¶¶ 坚持治疗 pokračovat v léčbě ¶¶ 可以用放射线治疗癌肿。Ozařováním je možné léčit rakovinu. ¶ 生了病就应该立刻治疗。Když člověk onemocní, musí se ihned léčit.

70 zhìzào 制造

1 vyrábět, zhotovovat, sestrojovat; výroba

制造飞机 vyrábět letadla ¶ 制造车床 vyrábět soustruh ¶ 制造武器 vyrábět zbraně ¶ 制造化肥 vyrábět chemická/umělá hnojiva ¶¶ 研究制造 studovat/zkoumat výrobu ¶ 试行制造 testovat výrobu ¶¶ 硝酸是制造炸药的原料。Kyselina dusičná je surovinou pro výrobu střelného prachu. ¶ 这些机器都是捷克斯洛伐克制造的。Všechny tyto stroje jsou vyrobené v Československu.

2 vytvářet, vyrábět, dělat

制造阴谋 spřádat intriky, kout pikle, snovat úklady ¶ 制造谣言 vytvářet pomluvy ¶ 制造借口 vytvářet záminky ¶ 制造假象 vytvářet falešnou představu/klamný dojem ¶ 制造困难 vytvářet potíže ¶ 制造混乱 vytvářet zmatek ¶ 制造分裂 vytvářet roztržky/rozkoly ¶ 制造矛盾 vytvářet rozpory ¶ 制造摩擦 vytvářet napětí ¶ 制造纠纷 vytvářet spor/rozepře/neshody ¶ 制造恐慌 dělat/vytvářet paniku ¶ 制造紧张气氛 vytvářet napjatou atmosféru, dělat dusno ¶¶ 恶意制造 zlovolně/ze zlého úmyslu vytvářet ¶¶ 企图制造 pokoušet se/zkoušet vytvořit ¶ 蓄谋制造 osnovat spiknutí

71 zhùhè 祝贺

blahopřát k (něčemu); blahopřání

祝贺胜利 blahopřát k vítězství ¶ 祝贺成功 blahopřát k úspěchu ¶ 祝贺生日 blahopřát k narozeninám ¶ 祝贺新婚 blahopřát novomanželům ¶ 祝贺新年快乐 blahopřát vše nejlepší do Nového roku ¶¶ 热烈祝贺 srdečně blahopřát, srdečné blahopřání ¶ 衷心祝贺 srdečně blahopřát, srdečné blahopřání ¶¶ 举杯祝贺 blahopřát přípitkem ¶ 致电祝贺 blahopřát zasláním telegramu ¶ 专程祝贺 speciálně (k nějaké události) blahopřát ¶¶ 向大会祝贺 blahopřát sjezdu/shromáždění ¶ 向新婚夫妻祝贺 blahopřát novomanželům ¶¶ 我们祝贺你的成功。Blahopřejeme ti k úspěchu. ¶ 我们买了酒去祝贺他的生日。Koupili jsme víno a šli jsme mu blahopřát k narozeninám. ¶ 请接受我们的祝贺。Prosím, přijměte naše blahopřání.

4.2 Intransitivní slovesa

72 bāngmáng 帮忙

pomáhat, (hovor.) píchnout (někomu)

帮忙搬家 pomáhat se přestěhovat, pomáhat se stěhováním ¶ 帮忙救火 pomáhat uhasit oheň ¶ 帮忙买张火车票 pomáhat koupit jízdenku na vlak ¶¶ 帮忙帮到底 pomoci se vším až do konce ¶¶ 主动帮忙 aktivně/iniciativně pomáhat ¶ 大力帮忙 všemožně/všemi silami pomáhat ¶¶ 请人帮忙 prosit/žádat někoho o pomoc ¶ 找人帮忙 jít si k někomu pro pomoc ¶ 求人帮忙 žádat někoho o pomoc ¶¶ 自愿帮忙 dobrovolně/ochotně pomáhat ¶¶ 请帮忙 prosit o pomoc, prosím, pomoz ¶¶ 请帮朋友的忙 žádat přítele o pomoc ¶ 不料帮了倒忙 proti očekávání pomoci někomu z bláta do louže ¶ 越帮越忙 pomoci někomu z bláta do louže ¶ 请你帮帮忙 Pomůžeš mi, prosím? ¶¶ 我想去帮他的忙, 他说用不着。Chtěl jsem mu pomoci, ale on říkal, že není třeba. ¶ 我要[帮忙/给他帮帮忙/给他帮个忙/给他帮点儿忙/帮他的忙], 可是他不原意。Chtěl jsem mu pomoci, ale on nechce.

73 bàoqiàn 抱歉

litovat, omlouvat se

抱歉得很 moc se omlouvat ¶ 抱歉之至 velice se omlouvat ¶¶ 十分抱歉 velmi se omlouvat ¶ 非常抱歉 velice se omlouvat ¶¶ 感到抱歉 cítit lítost ¶ 深感抱歉 hluboce litovat ¶ 深觉抱歉 hluboce litovat

74 dàoqiàn 道歉

omlouvat se, žádat o prominutí; omluva

赔礼道歉 omlouvat se, žádat o prominutí ¶¶ 公开道歉 veřejně/otevřeně se omlouvat ¶ 登门道歉 jít k někomu domů se omluvit ¶¶ 去道歉 jít se omluvit ¶¶ 向大家道歉 žádat všechny o prominutí, omlouvat se všem ¶ 向老师道歉 žádat učitele o prominutí,

omlouvat se učíteli ¶ 向同学道歉 žádat spolužáka o prominutí, omlouvat se spolužáku ¶ 向同事道歉 žádat kolegu/spolupracovníka o prominutí, omlouvat se kolegovi/spolupracovníku

75 **dàotui** 倒退

couvat, ustupovat (pozpátku vzad), jít zpět

倒退几步 ustupovat o několik kroků ¶ 倒退几十年 vracet se zpět o několik desítek let ¶¶ 大大倒退 velký úpadek, velké zhoršení, krok zpět ¶ 明显倒退 zřejmý krok zpět, obrat k horšímu ¶¶ 成绩倒退 známky se zhoršují, výsledky upadají ¶ 历史倒退 historie se opakuje ¶¶ 向后倒退 couvat, ustupovat pozpátku dozadu ¶ 历史不会倒退 historie se nesmí opakovat ¶¶ 倒退毫无出路 není žádné cesty zpět ¶¶ 请你，往后倒退一步！ Prosím, ustup krok dozadu.

76 **dòngshǒu** 动手

1 dávat se do práce, dávat se do toho, pouštět se do (něčeho), ujímat se (něčeho), začínat (něco) dělat

动手工作 dávat se/pouštět se do práce ¶ 动手写作 dávat se/pouštět se do psaní ¶¶ 立即动手 dát se neprodleně do práce, ihned se do toho pustit ¶ 迅速动手 dát se/pustit se rychle do práce ¶ 亲自动手 sám se do něčeho pouštět/dávat ¶¶ 尚未动手 dosud/ještě se nedal do práce ¶¶ 人人动手 každý/všichni se dávají do práce, každý/všichni se do toho pouští ¶ 大家动手 všichni se dávají do práce/všichni se do toho pouští ¶¶ 现在可以动手了。 Teď se do toho můžeme pustit. ¶ 我们自己动手盖房子吧。 Postavíme si dům vlastníma rukama, ne?

2 sahat, dotýkat se něčeho

动手触摸 sahat ¶ 动手抚摸 hladit ¶ 动手翻阅 prolistovat ¶¶ 请勿动手 prosím nesahat/nedotýkat se ¶ 不许动手 není dovoleno se dotýkat/sahat

3 bít se, prát se

动手打人 bít/udeřit někoho ¶ 动手打架 prát se, rvát se ¶¶ 不准动手 není dovoleno/je zakázáno se prát ¶ 不许动手 nesmí se bít/prát ¶¶ 他们吵了一会儿，就动起手来了。
Chvíli se hádali a pak se do sebe pustili.

77 fúwù 服务

sloužit, obsluhovat; služby

服务勤恳 pilně a svědomitě sloužit/obsluhovat, poctivé služby ¶ 服务周到 ochotně sloužit, (poskytovat) dobré služby ¶¶ 服务员 číšník/číšnice/obsluha/slужba (člověk) ¶ 服务对象 sloužit protějšku ¶ 服务态度 chování/přístup k zákazníkům ¶ 服务质量 kvalita služeb ¶¶ 有偿服务 placené služby ¶ 无偿服务 bezplatné služby ¶ 无条件服务 bezvýhradně sloužit ¶¶ 热情服务 sloužit s nadšením ¶ 全心全意服务 z celého srdce/bezvýhradně sloužit ¶ 规范服务 standardní/běžné služby ¶ 微笑服务 sloužit/obsluhovat s úsměvem (na rtech) ¶ 色情服务 sexuální služby ¶¶ 社区服务 veřejně prospěšné práce ¶¶ 为人民服务 sloužit lidu ¶ 为群众服务 sloužit masám ¶ 为顾客服务 sloužit zákazníkům, obsluhovat zákazníky ¶ 为旅客服务 sloužit cestujícím ¶ 为消费者服务 sloužit spotřebitelům ¶ 为商店服务 obsluhovat obchod/prodejnu ¶ 为老板服务 sloužit šéfovi/majiteli/zaměstnavateli ¶ 为性行业服务 sloužit (v) sexuálnímu průmyslu

78 gōngzuò 工作

1 pracovat; pracovní

工作两个小时 pracovat dvě hodiny ¶ 工作半天 pracovat půl dne, pracovní půlden ¶ 工作一正天 pracovat celý den ¶¶ 工作勤奋 tvrdě/pilně pracovat ¶ 工作卖力 velmi tvrdě pracovat ¶ 工作偷懒 ulívat se/flákat se (v práci) ¶ 工作分心 nesoustředit se/nebýt koncentrovaný při práci ¶ 工作拖拉 odkládat práci, práce se táhne ¶ 工作疲疲沓沓 ulívat se/flákat se (v práci)/nepracovat naplno ¶¶ 工作时间 pracovní doba ¶ 工作能力 pracovní schopnosti/síla ¶ 工作质量 kvalita práce ¶ 工作岗位 pracovní pozice/místo, práce ¶ 工

作人员 pracovníci/personál/zaměstnanci ¶¶ 积极工作 pilně pracovat ¶ 努力工作 usilovně pracovat ¶ 拼命工作 ze všech sil pracovat ¶¶ 开始工作 dávat se/pouštět se do práce, začínat pracovat ¶ 动手工作 dávat se/pouštět se do práce ¶ 进行工作 vykonávat práci ¶ 停止工作 přestávat pracovat ¶ 恢复工作 obnovovat práci ¶ 继续工作 pokračovat v práci ¶ 拒绝工作 odmítat pracovat ¶¶ 日以继夜地工作 pracovat ve dne v noci/od rána do večera ¶ 没日没夜地工作 pracovat ve dne v noci ¶ 起早摸黑地工作 pracovat od rána do večera/od úsvitu do soumraku ¶ 全心全意地工作 pracovat s nadšením, vkládat do práce celé své srdce ¶ 尽心竭力地工作 vkládat do práce maximální úsilí ¶ 专心致志地工作 pracovat oddaně/se zanícením ¶ 全神贯注地工作 pracovat soustředěně, být zabraný do práce ¶ 聚精会神地工作 pracovat soustředěně ¶ 心不在焉地工作 být při práci duchem nepřítomný ¶ 马马虎虎地工作 pracovat nedbale/ledabyle, odbývat práci ¶¶ 星期天我们不工作。 V neděli nepracujeme.

2 činnost, práce

工作会议 pracovní porada/schůze ¶¶ 社会工作 sociální činnost ¶ 政治工作 politická činnost ¶ 思想工作 ideologická činnost ¶ 教学工作 učitelská činnost ¶ 科研工作 práce ve vědeckém výzkumu, vědecká činnost ¶ 文教工作 práce v kultuře a školství ¶ 医务工作 zdravotnická činnost ¶ 文艺工作 literární a umělecká činnost ¶ 戏剧工作 divadelní činnost ¶ 电影工作 filmová činnost ¶ 新闻工作 reportérská činnost ¶ 儿童工作 práce s dětmi ¶ 青年工作 práce s mládeží ¶ 妇女工作 práce s ženami ¶ 农村工作 práce na vesnici ¶ 群众工作 práce s masami ¶ 突击工作 pouštět se údernicky do práce, šturmovat ¶¶ 参加工作 pracovat, podílet se na práci, účastnit se práce ¶¶ 繁忙的工作 mít hodně práce ¶ 繁重的工作 těžká/náročná práce ¶ 吃力的工作 namáhavá/úmorná/vysilující/únavná/obtížná práce ¶ 费事的工作 velmi namáhavá práce ¶ 清闲的工作 pohodová práce ¶ 优游自在的工作 pohodová práce

3 práce, povolání, zaměstnání

找工作 hledat práci ¶ 介绍工作 doporučovat práci, dohazovat někomu práci ¶ 辞去工作 dávat výpověď v práci, odcházet/končit v práci ¶¶ 理想的工作 vysněná/ideální práce, práce snů ¶ 称心的工作 uspokojivá práce ¶ 待遇高的工作 dobře placená/ohodnocená práce ¶ 勉强糊口的工作 (tak špatně placená) práce, že při ní člověk živoří, žít z ruky do

úst/(hovor.) do huby ¶¶ 工作多的恨，就是人不够。Práce je strašně moc, ale není dost lidí.

79 hùzhù 互助

pomáhat si (navzájem, vzájemně); vzájemná pomoc

互助合作 vzájemná pomoc a spolupráce ¶¶ 互助条约 smlouva o vzájemné pomoci ¶ 互助小组 skupina vzájemné pomoci ¶ 城乡互助 vzájemná pomoc mezi městem a venkovem ¶¶ 提倡互助 podporovat vzájemnou pomoc ¶¶ 我们村里农民互助得很好。U nás ve vesnici si rolníci dobře vzájemně pomáhají. ¶ 大家应该互助，不然什么也完不成。Všichni si musí navzájem pomáhat, jinak se nic nepodaří. ¶ 互助是提高农业生产的一种办法。Vzájemná pomoc je jednou z metod zvýšení zemědělské produkce.

80 jiāoshè 交涉

vést jednání, mít jednání (s), vyřizovat záležitosti (s někým), vyjednávat, jednat; jednání

交涉有关事宜 projednávat související/příslušnou záležitost ¶¶ 交涉成功 úspěšně vyjednat ¶¶ 出面交涉 předstoupit a jednat ¶ 当场交涉 vyjednávat na místě ¶ 派人交涉 poslat někoho vyjednávat, pověřit někoho vyjednáváním ¶¶ 办交涉 vést s někým jednání ¶ 进行交涉 vést jednání, jednat s někým

81 jiéhūn 结婚

uzavírat sňatek/manželství, brát si (někoho), ženit se, vdávat se; svatební

结婚登记 uzavření manželství ¶ 结婚年龄 sňatkový věk ¶ 结婚证书 oddací list ¶ 结婚仪式 svatební obřad ¶ 结婚日期 datum svatby ¶¶ 结婚志喜 svatební blahopřání ¶¶ 自由结婚 svobodně si vybrat partnera do manželství ¶¶ 集体结婚 hromadná svatba ¶¶ 已经结婚 už vdaná/ženatý ¶ 尚未结婚 ještě se neprovdala/neoženil ¶ 择日结婚 stanovovat

datum svatby ㊦㊦ 宣布结婚 oznamovat svatbu ㊦㊦ 我姐姐早就结婚了。 Moje mladší sestra se už dávno vdala. ㊦ 我结婚已经好几年了。 Už jsem ženatý spoustu let.

82 jūgōng 鞠躬

klanět se, uklánět se, skládat poklonu

鞠躬行礼 uklánět se na pozdrav, zdravít pokloněním ㊦ 鞠躬道谢 uklánět se na znamení díků ㊦㊦ 向老师鞠躬 skládat poklonu učiteli ㊦ 向父母鞠躬 skládat poklonu rodičům ㊦ 向国旗鞠躬 uklánět se před státní vlajkou ㊦ 向遗体鞠躬 uklánět se před ostatky (zemřelého) ㊦ 向遗像鞠躬 uklánět se před portrétem zemřelého ㊦㊦ 深深地鞠了一躬 učinit hlubokou poklonu, hluboce se uklonit

83 kāihuì 开会

konat schůzi, koná se schůze, mít schůzi, být na schůzi

开会讨论 mít schůzi/zasedat k prodiskutování něčeho ㊦ 开会研究 mít schůzi/zasedat k prozkoumání něčeho ㊦ 开会商议 mít schůzi/zasedat k projednání něčeho ㊦㊦ 定期开会 pravidelně zasedat/mít schůzi, stanovovat datum konání schůze ㊦㊦ 继续开会 pokračovat ve schůzování ㊦ 正在开会 mít právě schůzi, být zrovna na schůzi, právě schůzovat ㊦㊦ 宣布开会 oznamovat konání schůze ㊦ 召集开会 svolávat schůzi ㊦㊦ 会已经开完了吗? Schůze už skončila? ㊦ 今天我开了一整天会。 Dnes jsem celý den měl schůzi.

84 kētóu 磕头

(po)bít čelem o zem, klanět se; kowtow (tradiční pozdrav nadřizenému, např. císaři, při němž se klečí na kolenou a „bije“ se čelem o zem)

磕头如捣蒜 bít čelem o zem jako když se rozbíjí česnek ㊦㊦ 磕头求情 prosit na kolenou ㊦ 磕头讨饶 bít čelem o zem a prosit za odpuštění ㊦㊦ 作揖磕头 kow-tow s pěstí jedné ruky zabalené do dlaně ruky druhé (muži levá pěst zabalená pravou dlaní, ženy naopak)

㊦㊦ 连连磕头 opakovaně bít čelem o zem, opakovaný kowtow ㊦㊦ 向父母磕头 klanět se rodičům, bít čelem o zem před rodiči ㊦ 向财主磕头 klanět se pánům (bohatým, vlastníkům), bít čelem o zem před pány

85 láiwǎng 来往

stýkat se; styky, kontakty

来往频繁 časté styky ㊦ 来往很少 málo kontaktů, málo se stýkat ㊦㊦ 经常来往 často se stýkat ㊦ 有来往 mít styky ㊦ 没有来往 nemít styky ㊦ 互相来往 vzájemně se stýkat ㊦ 互不来往 vzájemně se nestýkat ㊦㊦ 喜欢来往 rád se stýkat ㊦ 断绝来往 přerušit/zpřetrhat styky ㊦ 避免来往 vyhýbat se stykům ㊦㊦ 跟 (和, 同) 邻人来往 stýkat se se sousedem ㊦㊦ 跟 (和, 同) 同事来往 stýkat se se spolupracovníkem/kolegou ㊦㊦ 跟 (和, 同) 戏剧界有来往 mít kontakty v divadelních kruzích

86 líhūn 离婚

rozzvádět se, dát se rozvést, rozcházet se; rozvod

离婚手续 rozvodové řízení, řízení o rozvodu ㊦ 离婚诉讼 soudní řízení o rozvodu manželství ㊦ 离婚证书 rozsudek/rozhodnutí o rozvodu ㊦ 离婚协议书 rozsudek o rozvodu ㊦㊦ 早已离婚 (být) již dávno rozvedený/á ㊦㊦ 闹离婚 rozzvádět se ㊦ 同意离婚 souhlasit s rozvodem ㊦ 协议离婚 dohodnout se na rozvodu ㊦㊦ 离婚的心情 rozvodové rozpoložení/nálada ㊦ 离婚的时间 termín/doba rozvodu ㊦ 离婚的双方 žalobce a žalovaný/navrhovatel a odpůrce/obě strany (při rozvodu) ㊦㊦ 他们俩离婚了。Ti dva se rozvedli. ㊦ 他还不到四十岁, 已经离过两次婚了。Ještě mu není čtyřicet, a už je dvakrát rozvedený.

87 liàn'ài 恋爱

chodit spolu, milovat se, být zamilovaný; láska, milostné hrátky

恋爱关系 milostný vztah/poměr ¶ 恋爱结晶 plod lásky (= dítě) ¶ 恋爱成功 vyjít/dobře se vyvinout/dobře dopadnout (o vztahu) ¶ 恋爱挫折 neštěstí/nezdar v lásce ¶¶ 自由恋爱 volná láska/svobodně si vybrat partnera do manželství ¶ 三角恋爱 milostný trojúhelník ¶¶ 谈恋爱 být zamilovaný, mít milostný vztah

88 pīfā 批发

prodávat ve velkém; prodej ve velkém

批发百货 prodej smíšeného zboží ve velkém ¶ 批发日用品 prodej věcí denní potřeby ve velkém ¶¶ 批发商店 velkoobchod ¶ 批发市场 velkoobchodní trh ¶ 批发价格 velkoobchodní ceny ¶ 批发商人 velkoobchodník ¶ 批发业务 velkoobchodní prodej ¶¶ 大量批发 prodávat ve velkém, prodej ve velkém ¶ 廉价批发 prodávat levně ve velkém ¶¶ 我们这里只批发不零卖。Zde prodáváme zboží jen ve velkém, jednotlivě neprodáváme.

89 qiánjìn 前进

postupovat (vpřed), jít kupředu

前进一大步 postupovat o krok kupředu ¶ 前进二十公里 postupovat o dvacet kilometrů ¶ 前进速度 postupová rychlost ¶¶ 快速前进 postupovat rychle vpřed ¶ 飞去前进 letět směrem kupředu, chvátat vpřed ¶ 疾步前进 postupovat rychle vpřed ¶ 跑步前进 běžet kupředu ¶ 大踏步前进 pochodovat/kračet velkými kroky vpřed ¶ 乘胜前进 pochodovat vítězoslavně kupředu, postupovat od vítězství k vítězství ¶ 奋勇前进 jít/postupovat odvážně/směle kupředu ¶¶ 不断前进 jít/postupovat stále/bez ustání kupředu

90 sǎodì 扫地

1 zametat

扫地抹窗 zametat podlahu a leštit okna

2 ztrácet, přicházet o (něco) (pověst, prestiž apod.)

扫地无余 kompletně o něco přijít 名誉扫地 být zcela zdiskreditován, ztratit dobrou pověst 斯文扫地 zostudit něčí/přijít o akademickou důstojnost 威信扫地 být zcela zdiskreditován, ztratit dobrou pověst, přijít o prestiž 衣冠扫地 (dosl. použít své oblečení, aby zametl podlahu) podlézat někomu, lichotit někomu za každou cenu 纲常扫地 ztratit morálku/morální disciplínu

91 shēnghuó 生活

I život

生活方式 životní styl 生活作风 životní styl 生活道路 životní dráha 生活习惯 životní návyky 生活习性 životní návyky 生活经验 životní zkušenosti 生活目的 životní cíl 生活环境 životní prostředí 生活情趣 životní záliby 日常生活 každodenní život 平素生活 běžný život 现实生活 skutečný život 社会生活 společenský život 集体生活 kolektivní život, život v kolektivu 家庭生活 rodinný život 个人生活 osobní život, život jednotlivce 经济生活 hospodářský život 精神生活 duševní život 文化生活 kulturní život 政治生活 politický život 城市生活 život ve městě 农村生活 život na vesnici 部队生活 vojenský život 学校生活 školní život 深入生活 žít naplno a dělat vše, po čem člověk touží, udělat bez váhání to, co člověk touží udělat 安排生活 naplánovat život 观察生活 sledovat/pozorovat život 了解生活 chápat život, rozumět životu 反映生活 odrážet/zobrazovat život 热爱生活 vřele milovat život 珍惜生活 vážit si života 逃避生活 vyhýbat se životu 脱离生活 vymanit se ze života 生活的乐趣 radosti života, životní radosti 生活的烦恼 mrzutosti života, životní mrzutosti 生活的苦恼 strasti/trápení života, životní strasti/trápení 快乐的生活 veselý/radostný život 幸福的生活 šťastný život 欢乐的生活 veselý/radostný život 痛苦的生活 bolestný život 朴素的生活 prostý/skromný život 浪漫的生活 romantický život 潇洒的生活 přirozený život 枯燥的生活 nudný/fádní život 充实的生活 naplněný/naplňující život 空虚的生活

prázdný život ¶¶ 坚强地生活 žít silně ¶ 刻苦地生活 žít skromně ¶¶ 年轻人哪儿有不爱生活的? Mladí lidé přece mají rádi život!

2 život, životní (podpoukazuje na život z hlediska základních životních potřeb (衣食住行, tedy oblečení, jídlo, bydlení a doprava))

生活条件 životní podmínky ¶ 生活资料 životní prostředky ¶ 生活指数 index životní úrovně obyvatel ¶ 生活水平 životní úroveň ¶ 生活福利 životní blahobyť ¶ 生活需要 životní potřeby ¶ 生活必需品 životní potřeby ¶ 生活问题 životní problémy/otázky ¶ 生活状况 životní situace ¶ 生活情况 životní poměry ¶¶ 生活安定 pokojný život ¶ 生活困难 životní obtíže/těžkosti ¶ 生活艰苦 životní strasti ¶ 生活富裕 životní blahobyť ¶ 生活有保障 zajištěný/zabezpečený život, být v životě zajištěný ¶¶ 群众生活 masový život ¶ 家庭生活 rodinný život ¶¶ 提高生活 zkvalitňovat život ¶ 改善生活 zlepšovat/zkvalitňovat život ¶ 满足生活 spokojený život, uspokojovat život ¶ 维持生活 udržovat/zachovávat život ¶ 支撑生活 žít, zaopatřovat, podporovat (finančně) ¶ 关心生活 pečovat o život ¶¶ 富裕的生活 blahobytný život ¶ 丰农足食的生活 blahobytný život ¶ 贫穷的生活 nuzný život, život v bídě ¶ 清寒的生活 chudý život, život v chudobě ¶ 缺衣少食的生活 chudobný život, život bez prostředků (doslova mít nedostatek oblečení i jídla) ¶ 寅吃卯粮的生活 žít na dluh, žít tak, že člověk utratí všechny peníze před výplatou/dřív než je má ¶¶ 生活在这种环境里很不容易。Žít v takovém prostředí je velmi těžké.

3 žít (různými způsoby života)

根群众生活在一起 žít spolu s masami ¶ 共同生活了几十年 žili spolu několik let

4 žít, být živ, vyžít, existovat

靠劳动生活 živit se prací ¶ 靠经商生活 živit se byznysem ¶ 靠打工生活 živit se prací na částečný úvazek, (vy)žít z brigády ¶ 靠工资生活 (vy)žít z platu/ze mzdy ¶ 靠救济生活 žít z almužen/milodarů

92 shuōhuà 说话

1 mluvit

说话客气 mluvit zdvořile ¶ 说话和气 mluvit vlídně ¶ 说话耐心 mluvit trpělivě ¶ 说话粗暴 mluvit vulgárně ¶ 说话横蛮 mluvit drze/hrubě ¶ 说话困难 mluvit s obtížemi, řečová vada ¶ 说话不合逻辑 mluvit nelogicky ¶ 说话没有条理 mluvit nesystematicky ¶ 说话思路紊乱 mluvit (o něčem) bez návaznosti/souvislosti ¶¶ 随便说话 nedávat si pozor na jazyk, mluvit jen tak ¶¶ 会说话 umět mluvit ¶ 善于说话 mít dobré mluvicí schopnosti ¶¶ 说笑话 povídat vtipy ¶ 说闲话 klevetit, drbat, povídat si, tlachat ¶ 说实话 mluvit pravdu ¶ 说真话 mluvit pravdu ¶ 说好话 mluvit (o někom) v dobrém ¶ 说坏话 mluvit (o někom) ve zlém, pomlouvat někoho ¶ 说傻话 mluvit hlouposti ¶ 说蠢话 mluvit hlouposti ¶ 说大话 chvástat se, chlubit se, mít velké řeči ¶ 说空话 vést prázdné řeči ¶ 说假话 lhát ¶ 说谎话 lhát ¶ 说废话 vést zbytečné/plané řeči, žvanit ¶ 说悄悄话 šeptat si sladká slůvka (milostná slůvka mezi manželi, milenci)

2 povídat si, klábosit, tlachat

爱说话 rád povídat, být povídavý ¶ 喜欢说话 rád povídat, být povídavý

93 sǐwáng 死亡

umírat; smrt, zánik, záhuba

死亡人数 počet zemřelých ¶ 死亡原因 příčina úmrtí ¶¶ 正常死亡 normální smrt ¶ 不正常死亡 neobvyklá smrt ¶ 不幸死亡 nešťastná smrt ¶¶ 车祸死亡 smrt při autonehodě ¶ 触电死亡 smrt zásahem elektrického proudu ¶ 溺水死亡 smrt utonutím ¶ 上吊死亡 smrt oběšením ¶ 跳楼死亡 smrt skokem z budovy ¶ 卧轨死亡 smrt na kolejích ¶ 遇害死亡 smrt zavražděním ¶¶ 临近死亡 blížící se smrt, blížit se smrti ¶ 濒临死亡 prožitek blízké smrti ¶ 走向死亡 řídit se do záhuby ¶¶ 死亡的命运 smrtelný osud ¶ 死亡的威胁 smrtelné nebezpečí ¶¶ 死亡之海 Moře smrti (jezero Lobnor 罗布泊 v Xinjiangu a také název filmu) ¶ 死亡角 mrtvý úhel (prostor, který není vidět žádným zpětným zrcátkem ani přímým pohledem řidiče) ¶¶ 疾病和死亡威胁着他。Nemoc a smrt ho ohrožují.

94 tánhuà 谈话

1 rozmlouvat, konverzovat, besedovat

高声谈话 nahlas rozmlouvat ¶ 个别谈话 promluvit si (s někým) mezi čtyřma očima ¶¶
找人谈话 jít si za někým popovídat, jít k někomu (na návštěvu) si popovídat

2 rozmluva, beseda, rozhovor, interview

谈话精神 podstata rozmluvy ¶ 谈话内容 obsah rozmluvy ¶ 谈话资料 materiály
k rozhovoru/interview ¶¶ 发表谈话 poskytnout rozhovor/interview, uveřejnit
rozhovor/interview ¶¶ 恳切谈的话 upřímně/vážně vedená rozmluva ¶ 诚恳谈的话
upřímně vedená rozmluva ¶ 友好谈的话 přátelsky vedená rozmluva ¶ 简单谈的话
prostě/jednoduše vedená rozmluva ¶¶ 时间晚了，我们我们必须结束我们的谈话。Už
je pozdě, musíme náš rozhovor ukončit.

95 xǐzǎo 洗澡

koupat se (ve vaně), mýt se (ve vaně)

冷水洗澡 mýt se studenou vodou ¶ 热水洗澡 mýt se teplou vodou ¶¶ 每天洗澡 koupat
se každý den ¶¶ 痛痛快快地洗个澡 okoupat se s radostí ¶ 干干净净地洗个澡 vykoupat
se dočista ¶¶ 洗冷水澡 mýt se studenou vodou ¶ 洗海水澡 mýt se mořskou vodou

96 zhuǎnwān 转弯

zatăčat, zabočovat, zahýbat; zatăčka

转弯就到 zabočíme a jsme tam/zaboč a jsi tam ¶¶ 大转弯 obrat o 180 stupňů, otočka
zpět, obrat zpět, velká zatăčka, (dělat) radikální změnu ¶¶ 急转弯 ostrá zatăčka,
serpentina, (nabrat) náhlý obrat ¶ 向左转弯 zabočit doleva ¶ 向右转弯 zabočit doprava

4.3 Slovesa tranzitivní a intranzitivní

97 chénglì 成立

1 *zakládat, zřizovat, vytvářet, organizovat*

《T》

成立国家 zakládat/vytvářet stát ¶ 成立政府 vytvářet vládu ¶ 成立政党 zakládat politickou stranu ¶ 成立工会 zakládat odbory ¶ 成立协会 zakládat sdružení/asociaci/společnost ¶ 成立居委会 zakládat sousedský výbor ¶ 成立代表团 sestavovat/ vytvářet delegaci ¶ 成立剧团 zakládat divadelní společnost ¶ 成立俱乐部 zakládat klub ¶ 成立合唱队 zakládat kapelu ¶ 成立科技小组 zakládat vědeckotechnický kroužek ¶¶ 秘密成立 tajně zakládat/vytvářet/zřizovat ¶ 公开成立 veřejně zakládat/vytvářet ¶¶ 去年成立 minulý rok založit/vytvořit/zřídit ¶¶ 申请成立 žádat/podávat žádost o založení/vytvoření/zřízení ¶ 批准成立 schvalovat založení/vytvoření/zřízení ¶ 准许成立 povolovat vytvoření/založení ¶ 准予成立 schvalovat/povolovat vytvoření/založení/zřízení ¶ 不准成立 nepovolovat/zakazovat vytvoření/založení/zřízení ¶ 提议成立 podávat návrh na vytvoření/založení/zřízení ¶ 筹备成立 připravovat vytvoření/založení/zřízení ¶ 宣布成立 vyhlašovat/oznamovat založení/vytvoření/zřízení ¶ 破坏成立 sabotovat vytvoření/založení ¶ 阻挠成立 bránit ve vytvoření/ve zřízení/v založení

2 *obstát, mít svou opodstatněnost, být přesvědčivý*

《I》

能够成立 moci obstát ¶ 不能成立 nemoci obstát ¶ 难以成立 (být) málo přesvědčivý, těžko obstát ¶ 可以成立 moci obstát ¶ 很难成立 (být) málo přesvědčivý, těžko obstát ¶¶ 这一理论能以成立 tato teorie může obstát ¶ 这一学说能以成立 tato teorie/doktrína může obstát ¶ 这一结论能以成立 tento závěr může obstát ¶ 这一论点能以成立 tato teze/toto tvrzení může obstát

98 dǎbàn 打扮

1 *oblékat (se), strojit (se), šňorit (se); styl oblékání* 《T》

打扮新娘 strojit nevěstu ¶ 打扮小孩 oblékat dítě ¶ 打扮自己 strojit se ¶¶ 打扮入时 oblékat se podle módy ¶¶ 刻意打扮 přepečlivě se ustrojít ¶¶ 爱打扮 milovat strojení se ¶ 喜欢打扮 rád se strojit ¶ 讲究打扮 zakládat si na/potrpět si na/dbát na oblékání ¶¶ 学生打扮 být oblečen jako student, studentský styl oblékání ¶ 农民打扮 být oblečen jako rolník/venkovan, venkovanský styl oblékání ¶ 工人打扮 být oblečen jako dělník, dělnický styl oblékání ¶¶ 穿红戴绿打扮 oblečení pestrých/veselých barev ¶ 大红大绿打扮 nevkusný styl oblékání ¶ 珠光宝气打扮 skvostný/oslnivý styl oblékání ¶ 素雅打扮 jednoduchý a elegantní styl oblékání ¶ 素淡打扮 prostý/tuctový styl oblékání ¶¶ 打扮得多好看 pěkně oblečen/ustrojen ¶ 打扮得漂漂亮亮 nádherně oblečen/ustrojen ¶ 打扮得朴素大方 decentně oblečen ¶¶ 打扮得十分妖冶 velice přitažlivě oblečen ¶ 打扮得妖里妖气 svůdně/sexy oblečen ¶ 打扮得非常俗气 velmi nevkusně oblečen ¶ 打扮得俗里俗气 nevkusně oblečen ¶ 打扮得土里土气 oblečen jako vesničan ¶ 打扮得真难看 oblečen opravdu nevzhledně/nepěkně ¶ 打扮得令人喜欢 libě oblečen ¶ 打扮得令人作呕 hrozně/příšerně oblečen ¶¶ 一身打扮 jeden oděv (NUM.)

2 *líčit (se), přestrojovat se za (něco, někoho)* 《I》

乔装打扮 přestrojit se za ¶¶ 细心打扮 pečlivě se přestrojit za, pečlivě se líčit ¶ 仔细打扮 pečlivě se přestrojit za, pečlivě se líčit ¶¶ 打扮成农民 přestrojit se za rolníka ¶ 打扮成解放军 přestrojit se za vojáka osvobozené armády ¶ 打扮成地主 přestrojit se za statkáře ¶¶ 打扮得真像 věrně přestrojen za ¶ 打扮得活龙(灵) 活现 věrně/realisticky přestrojen za ¶ 打扮得惟妙惟肖 naprosto věrně/realisticky přestrojen za ¶ 打扮得和真的一模一样 přestrojen za někoho naprosto k nerozeznání od (skutečnosti)

99 fānshēn 翻身

1 *převracet se na druhý bok* 《I》

翻身下床 otočit se a vstát z postele ¶¶ 来回翻身 převracet se z boku na bok ¶ 不断翻身 neustále se převracet

2 *osvobodit se, stavět se na vlastní nohy* 《T》

翻身农奴 osvobozovat/zrovnoprávňovat nevolníky ¶¶ 翻身作主人 postavit se na vlastní nohy, být pánem svého osudu ¶¶ 彻底翻身 úplně se osvobodit ¶ 完全翻身 úplně/zcela/naprosto se osvobodit ¶¶ 大打翻身仗 velice těžce pracovat na obratu k lepšímu

100 huítóu 回头

1 *obracet/otáčet hlavu, obracet se* 《T》

回头一看 ohlédnout se ¶ 回头打个招呼 otočit se a pozdravit ¶ 回头就走 otočit se a odejít ¶¶ 我一回头正好看见他在对我吐舌头。Zrovna, když jsem se otočil, zahlédl jsem, jak na mě vyplazuje jazyk.

2 *vracet se* 《I》

一去不回头 jednou odejít a už se (tam) nevrátit ¶¶ 从不回头 už se nikdy nevrátit ¶ 不再回头 už se nevrátit ¶ 再次光顾的回头客 zákazník, který se vrátil, protože byl spokojen

3 *kát se, litovat, cítit lítost* 《I》

回头还不晚 ještě není pozdě se kát ¶ 回头还来得及 ještě je čas se kát

4 *potom, později, za chvíli, za okamžik, hned*

回头见 uvidíme se později ¶ 回头再谈 pobavíme se o tom později ¶ 回头再说 promluvíme si o tom později ¶ 回头就办 vyřídíme to později ¶¶ 这件事儿咱们回头再说吧。O téhle věci si promluvíme později.

5 ZÁVĚR

V úvodu této diplomové práce jsem za cíl stanovila překlad kolokací 100 čínských dvouslabičných sloves z čínštiny do češtiny. Konzultace problematických kolokací s rodilými mluvčími potvrdila mé počáteční domněnky, že malé množství těchto kolokací je zastaralých a v dnešní době již nějakou dobu nepoužívaných, nebo že se jedná chengyu, s pochopením jejichž významu, jak mi bylo řečeno ze strany rodilých mluvčích, mají v dnešní době problém i samotní Číňané (přesněji mladší generace Číňanů). Zdrojem těchto kolokací, jak již zmiňuji výše, byl *Kolokační slovník moderní čínštiny* 《现代汉语搭配词典》 *Xiàndài Hànyǔ Dāpèi Cídiǎn* z roku 1999.

Během práce na překladech čínských kolokací do češtiny jsem narážela na velice zajímavou problematiku zvolení vhodného synonyma v češtině pro daný výraz v čínštině a na problém rozpoznání frází a chengyu. Jako příklad uvedu toto spojení 打开局面 *dǎkāi júmiàn*. 打开 *dǎkāi* znamená *otevírat, rozevírat* a 局面 *júmiàn* *stav, situace*. Celé spojení se však do češtiny přeloží jako *udělat průlom, prorazit v něčem, prosadit se v něčem, začít něco prozkoumávat*. Takových příkladů však mezi kolokacemi není mnoho.

Během práce jsem se nejčastěji setkávala s následujícími strukturami kolokací: V + Pt. (保持关系 *udržovat přátelství*), PU (způsobu) + V (非常抱歉 *velice se omlouvat*), Pvl. + N (令人满意的答复 *uspokojivá odpověď*, 呼吸器官 *dýchací orgán*), V + kompl. stupně/míry (回答得明明白白 *odpovídat jasně*, 答应得很爽快 *velmi ochotně souhlasit/slíbit (něco)*), V + V (邀请参加 *zvat k účasti na (čem)*).

V průběhu překládání kolokací z čínštiny do češtiny se potvrdilo mé očekávání, jak velmi problematické je překládat holé kolokace bez širšího (větného) kontextu. To z toho důvodu, že čínská slovesa mívají často více významů a například kolokace typu PU + V 一再交代 *yīzài jiāodài* či 再三交代 *zàisān jiāodài* je bez větného kontextu velmi těžko přeložitelná, neboť významy slovesa 交代 *jiāodài* jsou četné: *nařizovat, nakazovat, poroučet, nabádat k (něčemu), vyzývat k (něčemu), instruovat, zasněžovat do (něčeho), seznamovat s (úkolem, povinnostmi apod.)*.

Rozdělením sloves do skupin na tranzitivní a intranzitivní se projevila téměř trojnásobná převaha tranzitivních sloves nad intranzitivními. Ze vzorku 100 sloves je 71 sloves tranzitivních, 25 intranzitivních a 4 slovesa, vzhledem k již výše zmíněné problematice vícevýznamovosti čínských sloves, pojímající v různém významu obě tranzitivity.

6 RESUMÉ V ANGLICKÉM JAZYCE

The aim of this thesis is to create a small-sized dictionary of collocations of 100 most chosen frequent chinese two-syllabic verbs, their syntactic classification into three categories according to their transitivity and their translation into Czech language. As a source of all collocations is used *The Collocation Dictionary of Modern Chinese* 《现代汉语搭配词典》 *Xiàndài Hànyǔ Dāpèi Cídiǎn*. The conclusions resulted from the classification of verbs into three groups according to their transitivity clearly affirm the preponderance of transitive verbs.

Keywords: Chinese language, chinese verbs, collocations, transitive verbs, intransitive verbs

7 SEZNAM LITERATURY

ANDRÉ, Yvonne. *Vocabulaire de base du Chinois moderne: Chinois-Français*. Paris: Éditions Klincksieck, 1965.

ČERMÁK, František; ŠULC, Michal. *Kolokace*. Praha: NLN, Ústav českého národního korpusu, 2006. ISBN 80-7106-863-2.

FRONEK, Josef. *Anglicko-český, česko-anglický slovník*. Voznice: Leda, 2012. ISBN 978-80-7335-283-7.

GREPL, Miroslav; KARLÍK, Petr. *Skladba češtiny*. Olomouc: Votobia, 1998. ISBN 80-7198-281-4.

Hànyǔ Chéngyǔ Xuéxí Cídiǎn 《汉语成语学习词典》 Slovník čínských chengyu. Běijīng: Wàiyǔ Jiàoxué Yǔ Yánjiū Chūbǎnshè, 2005. ISBN 978-7-5600-5258-8.

Hànyǔ Dòngcí Yòngfǎ Cídiǎn 《汉语动词用法词典》 Slovník použití čínských sloves. Běijīng: Shāngwù Yīnshūguǎn, 1999. ISBN 978-7-100-02245-3.

LABUS, David; YAMADA, Harumi. *Příručka japonských sloves*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1557-8.

LOPATKOVÁ, Markéta; ŽABOKRTSKÝ, Zdeněk, KETTNEROVÁ, Václava. *Valenční slovník českých sloves*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1467-0.

Nový česko-čínský slovník 《新捷汉词典》 Xīn Jié Hàn Cídiǎn. Běijīng: Shāngwù Yīnshūguǎn, 1998. ISBN 7-100-01962-1/H 572.

Shāngwù Guójì Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn 《商务国际现代汉语词典》 Slovník moderní čínštiny. Běijīng: Shāngwù Yīnshūguǎn, 2013. ISBN 978-7-80103-977-4.

ŠVARNÝ, Oldřich. *Učební slovník jazyka čínského*. I. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998. ISBN 80-706-7907-7.

ŠVARNÝ, Oldřich. *Učební slovník jazyka čínského*. II. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998. ISBN 80-706-7987-5.

ŠVARNÝ, Oldřich. *Učební slovník jazyka čínského*. III. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999. ISBN 80-244-0071-5.

ŠVARNÝ, Oldřich. *Učební slovník jazyka čínského*. IV. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. ISBN 80-244-0213-0.

ŠVARNÝ, Oldřich; UHER, David. *Hovorová čínština: úvod do studia hovorové čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001.

ŠVARNÝ, Oldřich; UHER, David. *Prozodická gramatika čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4205-1.

VOCHALA, Jaromír. *Čínsko-český, česko-čínský slovník*. Voznice: Leda, 2007. ISBN 80-7335-011-4.

WU, Shu Ping. *380 Most Commonly Used Chinese Verbs*. Běijīng: Sinolingua, 2000. ISBN 978-7-80052-528-5.

Xiàndài Hànyǔ Dāpèi Cídiǎn 《现代汉语搭配词典》 Kolokační slovník moderní čínštiny. Shànghǎi: Hànyǔ Dà Cídiǎn Chūbǎnshè, 1999. ISBN 7-5432-0348-0.

Internetové články

CÁO Féngfǔ 曹逢甫. On Verb Classification in Chinese 《汉语动词的分类》. *Journal of Chinese Linguistics* [online]. 1996, **24** (1) [cit. 27.4.2015]. ISSN 00913723. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/23753997>

WÁNG Jùnyì 王俊毅. Jíwù Dòngcí Yǔ Bù Jíwù Dòngcí Fēnlèi Kǎochá 《及物动词与不及物动词分类考察》. *语言教学与研究* [online]. 2001, **5** [27.4.2015]. Dostupné z: http://jwc.tsu.edu.cn/sdqcg/lunwen/08/2001/2001_05_07.PDF

XÚ Jié 徐杰. 《"及物性" 特征与相关 的四类动词》. *语言研究* [online]. 2001, 3 [cit. 3.6.2015]. Dostupné z: <http://www.cqvip.com/read/read.aspx?id=12324851#>

Internetové slovníky

www.iciba.com

www.mdbg.net

Mobilní aplikace

Pleco